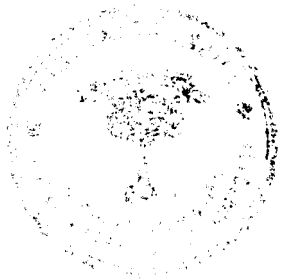

IÑAKI EIZMENDI
«BASARRI»

ORTU ZAIZKIDANAK

SORTU ZAIZKIDANAK

AUSPOA LIBURUTEGIA

112

COLECCION AUSPOA

**Plaza de Santa María, 2 — Teléfono 66 16 12 — Tolosa
(Guipúzcoa-España)**

ORDAINDU BEARRAK:

Urte betekoa: 485 pezeta
Ongilleak: 800 »

Atzerrian: 640 pezeta
Ale bakarra: 60 »

Iñaki Eizmendi
«BASARRI»

SORTU ZAIZKIDANAK

AUSPOA LIBURUTEGIA

1973

© Auspoa Liburutegia - Tolosa (Guipúzcoa)
Inprimatzaille: IZARRA - Peña y Goñi, 13 - Donostia
D. L.: S. S. 20/73
I. S. B. N.: 84-300-5610-6
Enero - 1973

AURKIBIDEA

Itz bi	9
Euskal Mixioak Ichoux'en	11
Ichoux'ko Madame Sart'eri biotzez	14
Irun'i, maitasun oparoz	16
Lazkao-Txiki	18
Egun gogoangarria	20
Zarautz erriari	27
Gaurko zenbait turista	29
Joxe Migel Maiz	32
Konrad Adenauer	34
Don Manuel Lekuona'ri	36
Amak eginda bezela	40
Indalezio Ojanguren	42
Manuel Matxain	44
Azkarate ta Atano	46
Egipto ta Israel	48
Udazkena	50
Jaiak ondo igaro	52
Lasarte bertsolariari	54
Beltzak eta zuriak	57
Eibar	61
San Permiñak	63
"Humanae vitae"	67
Donosti'ko Artzai berriari	70
Irlanda iparreko nasketak	72
Txeko erriaren uztarria	75
Xalbadorren omenez	77
Xenpelarren oroiz	79
Kamioetako jende galtzea	81

Isidro Ansorena	83
Kostera txarra	85
Lereungarren "Zeruko Argia"	87
Zorioneko moda	92
Arantzazu ta Urbia	95
Baserri bat erre	99
Nekazariak asarre	101
Pakistan	104
Agustin Ostolaza	107
Dolarra gaixo	112
Iruntxiberri	115
Gure estropadak	118
Urtain	121
Urteberri on!	124
Mattin-en omen egunean	127
Endañeta	130
Gure Gipuzkoa	133
Inazio, Arantzazu'n	136
Uztapideri	142
Etxean degu gaitza	144

ITZ BI

Aurtengo ilbeltzaren 21'an, Donostia'n, omenaldi eder ta sutsu bat eskeñiko diote Basarriri bertsolari lagunak eta bertsozale jendeak.

Omenaldi au bertsolari dan aldetik egiten baitzaio, egoki zan Auspoa liburutegiak, euskal bertsoen liburutegia dan onek alegia, jai-aldi ortan parte artzea, aren bertso-lanez liburu bat osaturik.

Bañan len ere bada Basarriren liburu-rik argitara emanik:

“Atano III — Bere edestia bertsotan”, Editorial Icharopena, Zarauz, 1949.

“Basarri'ren bertso-sorta”, Itxaropen argitaraldia, Zarautz, 1950.

“Kantari nator”, Editorial Icharopena, Zarauz, 1960.

“Laugarren txinpartak”, Auspoa liburutegia, 1966.

Ala ere, ez degu lanik asko izan liburu batentzako ainbat bertso biltzen. Basarriren lumak erdoirik ez baitu. Itz-lau edo bertso, aren lanak egunkari ta aldizkarietako puska ederrik betetzen dute;

ta ez noski puska baztertuenik edo atzen-
duenik.

Aren lanak irakurriaz gozaten gera-
nok, ez degu asko pentsatzen egunero-
egunero idatzi bear ori zer-nolako zama
ta kate dan.

Ala, itz-lauzkoak oraingoz beintzat al-
de bat utzita, aren bertso-saillak andik
eta emendik biltzen saiatu gera.

Len or goien esandako liburuetan ar-
gitaraturik, ez degu, noski, liburu onta-
rako berexi.

Ortaz gañera, Basarrik egunean egu-
neko gaiari eldu bear baitio, zenbait ber-
tsok gaurkotasuna galdua zuten; periodis-
ta-lanak berekin ori baitu.

Bañan beren bizitasuna galdu gabeak
ere baziran noski; ta aurrerantzean ere
nekez galduko dutenak, nik uste. Olakoe-
kin osatu da liburu au.

Zer esanik ez, inprentara baño len, Ba-
sarrik aztertu-aldi bat eman die bertsoai,
zerbait okerrik bazan zuzentzearren.

Ta, besterik gabe, atsegin dakizula, ira-
kurle, liburu berri au.

A. Z.

EUSKAL MIXIOAK ICHOUX'EN

Doñua: «*Mutil koxkor bat...*»

1/ Geure lur onak utzi genitun
guztiz era mingarrian,
geroztik, ene!, oroitu utsez
negarra degu begian;
baña euskaldunak fededun gera
iritxitako tokian,
Landes'etako probintzian ta
Ichoux deritzan errian
mixio batzuk izan ditugu
euskoen mintzo garbian.

2/ Gure artera itzegitera
etorri ziran bi jaunak,
bai egitazko apaizak eta
benetako euskaldunak;
gizon arteko gorrotu, gerra,
baztertu nai lutekenak,
mundutar denok alkar maitatuz
ikusi nai gaituztenak,
animen ona beste ametsik
erabiltzen ez dutenak.

- 3/ Urtebete da apaiz-jantzia
zeuregan barabilzula, (1)
lenengo aldia eleiz-barnean
itza zuzentzen dezula;
garai batez nork esan, entzule
geu izango ginduzula,
ta piñu landa eten eziñak
testigu bear ziñula?
lenen-lenengoz alderdi ontan
mintzatu bear zendula?
- 4/ Ezpañetatik par-par jaurtiaz
euskera gozo garbia,
sendo ta ziatz azaldu zendun
Jesukriston nekaldia;
pekatariok gaizkatzearren
nola eman zuen bizia,
mundu zarpall au amaitu ondoren
bestean degun auzia,
bera irabazten egin dezagun
al dezaguken guzia.
- 5/ Jakinduritan gañeztutako
izlari gartsu, trebea, (2)
epel daudenak sutan jartzeko
nun arki leike ohea?
O, zein eskertsu gelditua dan
emen euskaldun jendea!
Zer zoramena etzan izango
bere itza entzutea:
minututxo bat bezin azkarki
juaten zan ordu betea!

---

(1) Arostegi jauna.

(2) Ariztimuño jauna.

- 6/ Eztala orain gizonik eta
ez nazio alkarterik,
gaurko itxaso zakar arroa
txit baretu lezakenik,
fede galduok nola gabiltzan
denok gorrotuz beterik.
Ai...! baldin aintzat artzen ezpada
Jaungoikoaren legerik,
mundu txar ontan ez dala iñoiz
ezagutuko pakerik.
- 7/ Pazko-eguna eldu zitzaigun
eder eta zoragarri,
ta goizean-goiz Jauna arturik
ekin genion kantari ;
euskal abesti xamur, eztiak,
mundu danan entzungarri;
erbeste ontan ikusi degu
guziok argi ta garbi,
o, euskaldunak diran tokian
an dagola Euskalerra.
- 8/ Ichoux onetan zer ikasbide
goralgarri eman degun,
prantzetar oro geu zoriontzen
nolaz ibili zaizkigun;
Jaunak nai arte bizi bear guk
baña geuk eztakigu nun,
naiz aberrian, naiz erbestean,
urre, urruti... edonun...
arnasa geugan degun artean
izan gaitezen euskaldun!

"Euzkadi", Paris, 9-VII.1938.

ICHOUX'KO MADAME SART'ERI
BIOTZEZ

- 1/ Landes'en igaroak
gera urtebete,
Ichoux errian artu
genduan aterpe;
ez ezagutu degu
makiña bat jente,
on egiten dutenak
nolatan ez maite?
Eztitugu aztuko
bizi geran arte!
- 2/ Antziñan erregeak
izarra gidari,
Belen arkitutzeko
bear zuten ori;
nik «izar» deitzen diot
Madame Sart'eri,
piñutegi beltzetan
egin digu argi,
urte askoz dizdiraz
zoriontsu bedi.

- 3/ Ain andere leiala,
ain andere ona,
duanaz laguntzeko
beti prest dagona;
biotzez txit zabala,
mintzotan leguna,
esan ezkerro nola
zeran euskalduna,
laister lortuko dezu
zeuk bear dezuna.
- 4/ Sarri libratu gaitu
estutasunetik,
bera jarriz gugatik
arrixkuz beterik;
ez diot eztuala
izango parerik,
baña esan nezake
ikara gaberik,
eguzki azpi ontan
eztala oberik!
- 5/ Amaitzen diranean
gerrazko auziak,
argitzen gaitularik
pake-iguzkiak,
zugana zuzenduko
ditugu begiak,
bildur gabe igaro
muga ta esiak,
zabal izango dira
an ate guziak!

"Euzkadi", Paris, 1938-VIII-27.

IRUN'I, MAITASUN OPARAZ

- 1/ Bidasoa'ren zaintzalle gisan
ernai ta zoli zaudena,
Gipuzkoa'ren ate nagusi,
muga-leku nabarmena.
Txapela kenduz, ainbat alditan,
agurtu izan detena,
zerbait badezu zure baitan zuk
beste erriak ez dutena.

- 2/ San Marzial'ko gallur polita
begi guzien pozgarri,
ederra zer dan jakin nai dunak
igo bear luke sarri.
Garai batean agertu bazan
odolezko ibai gorri,
zeruak musu eman diola
esan liteke gain orri.

3/ Irundar emakumea berriz
bai egitazko krabelin,
zure zelai ta mendien arauz
Jainkoak polita egin.
Milla aldetara begiratuta
zoramen guziak berdin,
beñ ondo ezagutzen zaitunak
ortikan ezin aldegin.

4/ Etxeko balitz bezin gozoro
artutzen dute arrotza,
lur eder ortan karidadeak
eztu oso neurri motza.
Duten guzitik eskeñitzeko
ez dira izaten lotsa,
mundua bezin zabala baita
irundarraren biotza.

"El Bidasoa", 28-VI-1955.

LAZKAO-TXIKI

1964'garren urteko Abenduaren amairugarren eguna da. Gipuzkoa'ko Bertsolari-Txapelketa jokatu da Tolosa'n. Jose Migel Iztueta «Lazkao-Txiki» izendatu dute buru ta nagusi. Onako bertso auek eskeñi nizkion. Urteberri-egunean, Euskalerriguziko Bertsolari-Txapelketa jokatu zan Donosti'n. Lazkao-Txiki bigarren gelditu zan, Uztapide txapeldun.

- 1/ Bertsoa zuzen artzen dakizu
sustraitik edo oñetik,
bukatu arte, al dan guzian
segiz bide berdiñetik.
Alako kantu goxoak irten
ziran zure mingañetik,
zerbaitegatik gelditu ziñan
beste guzien gañetik.

- 2/ Zure izena or gelditu da
merezi zuen lekuan,
lagunak eta adiskideak
pozik ziran inguruan.
Zu bezelako baten bearra
aspaldian bazeguan,
izarrik argiena zu zera
gaur Goierriko zeruan.
- 3/ Gu bizi geran lur santu ontan
badago gaia ugari,
zer itzegiña nunai sortzen da,
au ezpaldin bada ori.
Nik eskari bat egingo diot
Goierriko izarrari:
arnas-biderik dezun artean
kanta Euskalerrinari.
- 4/ Ordua eldu zan garai artan
zuk bai gizonki erantzun,
ezti-kutsuzko zure bertsoak
jendeak pozkiro entzun.
Nere zorion beroenak nik
bertsoz eman nai nizkitzun,
ta badakizu, Joxe Migel, zuk
lagun jator bat nun dezun.

"Zeruko Argia", 1964-XII-27

EGUN GOGOANGARRIA

Egun gogoangarria 1966'garren urteko martxoaren seigarren eguna!

Donosti'n, Anoeta'ko belodromoan, Euskalerriko zazpi aizkolari bikain eta trebe, aurrean zazpi illera egur zituztela. Amabi milla pertsona ikusle gisara.

Euritsuak aurreko egunak. Igande artan, ordea, denborak ere parte artu nai jaialdi berdingabearen aunditasunean.

Idatziak daude idatzi bearrekoak; esanak daude esatekoak.

«Zeruko Argia» astekaria da. Astekariari aurrea egunkariak artzen diote.

Anoeta'n gertatu zanaren berri eztun euskaldunik ezta. Lengoa berritzen ez nuke asi nai. Egunkarietan eta erradio-tan egin eztan zerbait egin diteke ordea *Zeruko Argia*'ren bidez.

Egun zoragarri aren berri bertsoan ematea; parte artu zuten zazpi aizkolari-iei itz neurtu batzuk eskeintzea. Asmo onekintxe natorkizute.

BEREKOETXEA

- 1/ Naparru'ko Gorriti
nai det aitatzea,
ezagutzen dunantzat
zaill ez maitatzea.
Legezko da bear dan
malletan jartzea,
bertako seme baita
Berekoetxea.

- 2/ Donosti'ko burruka
guk ikusi gendun,
aurretik asi ziñan
eta aurretik jun.
Konturatzen al zera
zer lan egin zendun?
Gaurko txapeldunetan
zu zera txapeldun!

- 3/ Iru neurritan ziran
jarriak pagoak,
Urbasa'ko menditik
ekarritakoak.
Zuretzat jostalluak
dira alakoak,
errez egin zenitun
pentsatutakoak.

- 4/ Arriturik jendea
gelditu zan mutu,
olakorik oraindik
ezta ezagutu.
Bigarrenari kendu
ia bost minutu,
egun artan etzindun
zu iñork estutu.
- 5/ Gogoz aritu ziñan
tiki eta taka,
ezpalak an zebiltzan
aidean bueltaka.
Ezta iñoiz aztuko
egin zendun marka,
ontzera dijoanak
istillua dauka.
- 6/ Iñoiz irabazian,
bestetan galeran,
arrixkua baitago
gure ibilleran.
Beti eziñ luzitu
batek nai dun eran,
orain azaldu dezu
nolakoa zeran.

7/ Goiko gallurra joa
dezu egun ortan,
zure izena dabill
jendean aotan.
Auxen entzuten da gaur
paraje askotan:
«Kontrariorik ezтик
egur legezkotan!»

8/ Ikasbide bikaña
zuk eman dezuna,
nabarmen erakutsiz
nagusitasuna.
Ogei milla durokin
Gorriti'ra juna,
noizpait eraman dezu
merezi zenduna.

9/ Gerri, beso, belaunak,
burua gidari,
zure gorputzak badu
ondasun ugari.
Gorde zazu luzaro
gaurko sasoi ori,
agur, lagun zarra ta
eldu txapelari!

- 10/ Zugana nator, Leitza,
ni gaiaren billa,
merezi dun seme bat
aitatu dedilla.
Soldadutza betetzen
dagoen mutilla,
onek bai sartu dula
ziri biribilla.
- 11/ Erreztasun geiegi
ezta soldadutan,
zein gertutzen da ondo
alako lekutan?
Atzetik bear zula
oraingo dixputan,
eta nun agertzen dan
lenbiziko puntan.
- 12/ Patxik or erakutsi
dizkigu kemenak,
Naparru'tik azaldu
zaizkigu onenak.
Leitza'ko mutil gazte
bikain da lerdanak,
bapo esnatu ditu
erdi lo zeudenak.

13/ Jeiki izugarrian
dingi eta danga,
berebiziko sasoi
gogorra zeukan da.
Etzaite mindu, Patxi,
nik itz au esanda:
lan oiek eziñ egin
arrantxoa janda.

14/ Zer gertatuko ote
iru-lau urtera,
ez ote da sartuko
txapeldun artera?
Ain gaztea izanik
orrek dun sarrera,
kontuz ibili, jaunak,
emendik aurrera.

ERREKALDE TA POLIPASO

15/ Oraingoan Gipuzku
bazan naiko erren,
nai dana egiterik
ezpaitago emen.
Bata irugarren da
bestea laugarren,
aurrera ezin pasa
onak izanarren.

16/ Ikusia gaude gu
aitortu bearrak,
an azaldu zituen
norbere indarrak.
Ez izanarren biak
langille baldarrak,
bizitasun geiago
zeukaten naparrak.

ZEBERIO, ARRETXEIA, ALBERDI

17/ Ataun'go Zeberio
gendun bosgarrena,
Arretxea naparra
sartu zan urrena.
Bakoitzak egin zun an
gogor, al zuena,
norbaitek bear zun da
Arbeldi azkena.

"Zeruko Argia", 1966-III-20.

ZARAUTZ ERRIARI

Doñua: «*Iduzki denean...*»

- 1/ Ene, Zarautz maite,
nere amets laguna,
kantuz datorkizu
ainbat maite zaituna.
Ain zera kutuna,
garbi ta txukuna,
gure alaitasuna...
Lore izarduna,
indar daukazuna,
parerik eztezuna!

- 2/ Zeure zaindaritzat
daukazu Talai-mendi,
bestetik Pagota
otoizka goi Jaunari;
Barbara'n gain ori
Torre Eiffel dirudi;
bi pausora Getari...
Itxasoko begi
or dezu Mollarri,
guzion txoragarri!

3/ Kanpotar millakak
bixitatzen zaituzte,
gero ta geiagok,
nik alaxen det uste.
Etortzeko eske
ta joateko triste,
zu gustatzen ainbeste...
Zugana nai dute,
aitortzen digute,
oberik ezpaidute!

4/ Lur ontan ezta, ez,
indartuko arantza,
beste gisakoa
da guk degun baratza.
Zarauztar neskatxa,
maitetasun utsa,
balio dun dirutza!
Eder du gorputza,
aingeru izkuntza...
Atoz, bada, Zarautz'a!!!

"Zeruko Argia", 1966-VIII-14

GAURKO ZENBAIT TURISTA

1/ Tximaz eta bizarrez
ondradu beteak,
lotsak alde batera
aspaldi boteak.
Kiratsa darioten
zikin, arloteak,
pentsatzen jarrita zer
«beraneanteak»!

2/ Oiek bear luteke
zerbaiten lotura,
parrik ez egiteko
besteren kontura.
Obe da bialtzea
nai duten lekura,
dabiltzala bestela
pertsoneen modura.

- 3/ Begiratu zaiezu
betik eta gora,
narraskeri guzien
ostatua or da.
Ez al da indartuko
dakarkiten «moda»,
bestela mundu zar au
laister galduko da.
- 4/ Gure artean berdin
kale ta mendia,
bakoitzak bere galgan
darama neurria.
Euskaldunak gaur arte
duan alderdia:
pobrea izan arren
txukun da garbia.
- 5/ Gaitza sartua dago
ta erro-errotik,
auzozaleak gera
emen lenagotik.
Enuke entzun naiko
iñoren aotik,
dana ona etortzen
zaigula kanpotik.

6/ Aurrerapen errotak
irinduko gaitu,
jende au ezin baita
iñun errenditu.
Naiz eta iru malla
«atzetik» gelditu,
obe degu askozaz
lanean gelditu.

7/ Bizar, txima, «melena»
biurturik sasi,
len eder ziñatenak
oraintxe itxusi.
Zerritegi bidean
ezkaitezen asi,
garbitasuna bear
degu lendabizi.

“Zeruko Argia”, 1966-IX-4-11

JOXE MIGEL MAIZ

1/ Joxe Migel agurtu
naiz zinduzket garaiz,
zuk igandez egiña
ezin aztu iñoiz.
Gipuzkoar bezela
pozez gañezka naiz,
txiki aundia zera:
bejondaizula, Maiz!

2/ Jan dezu Aia'ko ta
Zarautz'ko larretik,
baita osatu ere
bapo indarretik.
Bizkorra irten zera
zu gure lurretik,
Mamo Wolde besterik
etzendun aurretik.

3/ Joxe Migel maitea,
etzera motela,
uste det gaur geienak
sinisten dutela.
Zuk erakutsi dezu
bear dan bezela,
emen ere gizonak
sortu ditezkel.

4/ Etxekoa txarra ta
kanpokoa ona,
au da gure lurrean
gaur gertatzen dana.
Or gelditu da bixtan
egin dezun lana,
ikasbide bikaña
badezu emana.

5/ Ez al dute segiko
begiak itxita,
igandean gertatu
zana ikusita.
Zu arraira bigarren
zaude iritxita,
on usteko guziak
atzetik utzita.

"La Voz de España", 1-II-1967.

"Zeruko Argia", 1967-II-12.

KONRAD ADENAUER

- 1/ Berri mingotza or azaldu da
munduko bazterretara:
egunak buka, ta iritxia
zaizula betiko gaba.
Orain erori bazera ere
eriotzan saretara,
Alemani zuk jaso zenduen
lurpetik izarretara.

- 2/ Zer ondorenak etorri diran
zuk egindako lanetik,
goi gallurrera erri bat ola
igotzeakin lurpetik!
Alemania maitatuarren
biotzaren barrenetik,
Europatarra izan ziñan zu
gauza guzien gañetik.

3/ Auzo nazio izanagatik
beti setan, alkar joka,
pakea beingoz nagusitzeko
bide bat bear da topa.
O, Adenauer, beste gauzarik
eztegu guk ere opa:
egi biurtu dedilla bizkor
amestu zendun Europa.

4/ Lan bikain eta goragarria
emen egin zenduena,
gizaldi zear izango baitu
beti bere aitormena.
Ondo dakigu zer dan zuretzat
orain saririk onena:
lurreko neke danen ordañez
betirako atsedena.

"La Voz de España", 23-IV-1967.

"Zeruko Argia", 1967-V-7.

DON MANUEL LEKUONA'RI

Omenaldia egin zitzaion eguneko bertsoak, 1967-IV-23'an:

1/ Oiartzun maite, seme argiak
badituzu zuk emanak,
gaur batengana dijoaz zuzen
gure pentsamentu danak.
Beti gogoan dauzkagulako
maixu aundiaren lanak,
inguruan or izango gera
zure ikasle geranak.

2/ Berdingabeko pozkarioa
gaurko au Oiartzun'ena,
bear dan eran goralduko du
semerik jakintsuena.
Bere seaska zeran ezkerro
au dezu bide zuzena,
urrezko letraz ezarri zazu
Lekuona'ren izena.

3/ Etenik eztun lanean beti,
atsedenik ez iñundik,
euskeraz zorra xuxpertzua nairik,
andik ezpada emendik.
Jaunari eskatuko diot gaur
ez aldentzeko gugandik,
gure artean palta aundia
egiten dezu oraindik.

"La Voz de España", 23-IV-1967.

* * *

Igandean Oiartzun'a azaldu giñan danok giñan, gutxi edo geiago, don Manuel'ekin zordun. Gure esker ona agertzera joan gintzaizkion.

Danok saiatu giñan, al gendun moduan, al genduna egiten.

Oiartzuar adiskide zar batzuk erregu bizi bizi egin zidaten, bazkal ondoan kantatu nitun bertsoak nunbait argitaratzeko, arren, pozik ikasiko zituztela-ta. Zaila izaten da bat-baterako bertsoak gogoratzea, baña, gutxi gorabera, era ontan izango ziran:

- 1/ Kanta bat loratuko zait eta,
anai-arrebok, or entzun,
eginkizun bat artua daukat,
eztakit nola erantzun.
O, erri maite, bai al dakizu,
barren ontan zein daukazu?
Argi, jakintsu, umil, apala,
orra or zenbat ondasun,
seme au sortu zenduelako
poztu zindezke, Oiartzun!
- 2/ Illun da goibel zeuden zokoak
don Manuel'ek argitu,
zikin tatxarik ikusten bazun
aguro asko garbitu.
Euskeran alde arrigarrizko
mirariak egin ditu;
etenik gabe beti lanean,
ar bat aña ez gelditu,
ai, Euskalerra maitagarriak
Lekuona asko balitu!
- 3/ Iñoiz taldean lana egiñaz
ta geienetan bakarrik,
gure izkuntza zarrari eman
dio indartu ederrik.
Nolatan eztet egingo emen
oiu eta deadarrik?
Sentitzen duen guzia garbi
esan nai luke Basarrik:
Gipuzkoa'ko zeruan ezta
zure moduko izarrik.

4/ Irriparrezka ikusten zaitut
ainbeste neke artuta,
gure izkuntza ikusi nairik
ate aunditik sartuta.
Gure esker ona agertzera gu
danok geunden beartuta;
zure osasun alde nago ni
gaur gogoz erregututa,
gure artean oraindik oso
premizkoa zaitugu-ta.

"La Voz de España", 25-IV-1967.

"Zeruko Argia", 1967-V-7.

AMAK EGINDA BEZELA

1/ Moda berri bat indartsu dago
oraintxe bazter danetan,
len tentazio gutxi zegon da
premizkoa zan benetan.
Gauzak aldatu zaizkigu bapo
mundu xelebren onetan,
tela sobrerik ezta ikusten
gazte askoren gonetan.

2/ Soñeko motxak gorputzarentzat
ote du irabazia?
edo edertu ote lezake
berez dana itxusia?
Orretan baldin badago beintzat
emakumean grazia,
palta dan pixka orregatikan
kendu zazute guzia!

- 3/ Emakumea azaldu bedi
txukun, garbi ta dotore,
geiegikeri nabarmenetan
ez arrixkatu beñere.
Anka-makillak erakutsita
ezpaitago ezer ere,
neurri batean errendituta
zeuentzako da mesede.
- 4/ Erropa billa dabil jendea
baña txikitik txikira,
len iru laurden luze ziranak
orain jo dute erdira.
Eguzki orrek berotzen badu
gorputzarentzat neurrira,
jantzi bearrik ezta izango
emendik urte gutxira.
- 5/ Zertako dira jostun da sastre,
ta zertako degu tela?
Ni sinisturik nago oraintxe
danak sobrean daudela.
Erropa da gaur, ikusten danez,
gorputzarentzat kartzela,
laister batere gabe guziok
amak eginda bezela.

“La Voz de España”, 1967-V-5.

INDALEZIO OJANGUREN

- 1/ Bertso maiteok, asi zaitezte
ezpain artean lertutzen,
Ojanguren'en inguruan gaur
zeiñek eztu poz artutzen?
Ainbat urtean gallurrik gallur,
beti prestu, beti zuzen,
baso ta mendi, baserri, kale,
danak mendean ziñuzen,
Euskalerria zuk bezin ondo
eztu iñork ezagutzen.

- 2/ Makinatxo bat sorbaldan eta
gogoz ekin bideari,
beldurrik iñoiz izan gabea
aldapik aundienari.
Esan ziteken uso arin bat
zebillela egalari;
ta zer maitasun izan diozun
zeu sortu ziñun lurrari,
ikasbidea eman diguzu
gañontzeko guziori.

3/ Argazki edo erretratutan
or daude zure lan onak,
Diputazio gureari zuk
eskeñi zenizkionak.
Euskalerria ezagutzen du
aiek ikusten dagonak;
auxe azaldu nai dute garbi
Basarri'ren itz sakonak:
Gipuzkoa'ren ondra dirala
zu bezelako gizonak.

4/ Arreta bizi ta gogo latza
izan zendun lanerako,
oroitzapena utzi dezu zuk
oraingo ta gerorako.
Aundia izan zera gogotik
gure Euskalerrirako;
txapela kendu bear guziok
zu zerana zeralako,
Jaun Zerukoak gorde zaitzala
urte on askotarako!

"Zeruko Argia", 1967-V-7.

MANUEL MATXAIN

1967'eko Maiatzaren amaseigarren egunean, Donosti'ko «Ollagorra» bazkunak (soziedadeak), omenaldi bat eskeñi zion Manuel Matxain jaunari. Gure irakurleak ondo ezaguna dute gizon au. Apari bukaerara bertso auek kantatu nitun, gutxi gorabera, Matxain adiskidearen goratzarrez.

- 1/ Iñola mutu ezin egonik
astera nua kantuan,
Matxain maitea ikusten baitet
lenengo begiratuan.
Arrats eder au ezta iritxi,
jaunak, berealakuan;
erleak lorategian bezin
pozik gu zure onduan,
eskeintzen zaizun omenaldi au
ondo merezi zenduan!

- 2/ O, lagun Matxain, nik galdetzen det:
zuk barren ortan zer dezu?
Gure Jainkoak ainbat birtute
batera eman dizkitzu:
bertso-jartzalle txit egokia,
buruz argi ta jakintsu,
bolarietan lenengo mallan,
tokan errege ta maixu,
txalogarririk iñon badago
txalogarria zera zu.

- 3/ Danekin lagun, beti paketsu,
irriparra ezpañetan,
ate guziak zabal zabalik
zabiltzan leku danetan.
Lanean berriz neurri gabea,
arrigarria benetan!
Etzaitezela aldatu, Matxain,
zuk jarrai zazu orretan,
apaltasuna bezelakorik
ezpaita mundu onetan.
- 4/ «Ollagorra'ko» zure lagunak
bazeukaten borondate,
gaurko billera zure omenez
argatik eratu dute.
Eztakienik iñor badago
laister emango det parte,
Matxain, ondratzen dituzu bapo
zuk Donosti ta Aiete,
euskal oiturak biziko dira
zuk bizirik dezun arte!

"La Voz de España", 18-V-1967.
"Zeruko Argia" 1967-VI-4.

AZKARATE TA ATANO

1/ Zuen burruka milloika jendek
ikusi du aurten begiz,
o, Ilario, bizkorra zaude
ankaz, besoz eta gerriz.
Urtebetean palta zendun da
nola egon ez egarriz?
eta burua oztu baño len
txapela or dezu berriz.

2/ Gorputza ondo zigorkatuta
ikasi zendun bizitzen,
errezkerian oitutakoak
ezpaitu ola luzitzen.
Ezta erreza zuri jokia
nolanai irabazitzen,
ogeitabira iritxi arte
eztezulako etsitzen.

- 3/ Bi diranean, bat izaten da
beti zerbait gogorrago,
len, orain eta gero ere bai,
ni ortan seguru nago.
Zuretzat ere, Atano maite,
zer esanikan eztago,
zenitun danak emanda gero
ezin eskatu geiago.
- 4/ Partidu ortan gerta ziranak
eztauzkagu, ez, aztuak,
asieratik aurretik ziñan,
gero gauzak narrastuak.
Zuri txapela kentzen burutik
a zer komeri estuak,
batzuk bezela izan ezker
burni antzeko eskuak.
- 5/ Eskuak galdu zitzaizkitzun da,
ori zure ondamera,
aurrera joan zan ondoren bizkor
len atzetik zegoena.
Baten sobreak besteak palta,
orrek ematen du pena,
degunarekin konpormatzea
au da gauzarik onena.

"La Voz de España", 28-V-1967.

"Zeruko Argia", 1967-VI-4

EGIPTO TA ISRAEL

1/ Gorrotoak nunaitan
ondoren txarra du,
ta lurralde aietan
zer gerta bear du?
Burrukari ekinda
bizi batzuk galdu,
lengo sua ezpaita
oraindik itzaldu.

2/ Nolatan bukatuko
ote da jokoak?
Asarrea eztute
atzo goizekoa.
Onak baietza badu
arek ezezkoa,
pake koxkorra oi da
derriorrezkoa.

- 3/ Gerraren arpegia
iñoiz ezta eder,
zer dan erakutsi du
amaikatxo bider.
Uztartuko al dira
Dayan eta Nasser?
Pozteko gauzik ezte-
nik ikusten ezer.
- 4/ Israel'ek egiñak
txit amets xamurrak,
gerra irabazita
uxatu beldurrak.
Onu'k emanagatik
agindu makurrak,
utzi naiko al ditu
artutako lurrak?
- 5/ Guziok txartu gera
ta orain zer egin?
Munduko bost egalak
jarri dira berdiñ.
Gertatzen ari danak
nola eman ez miñ?
Au komeria dago:
bizi nai ta eziñ.

"La Voz de España", 16-VII-1967.

UDAZKENA

- 1/ Gaur egoaize jostalaria
bai goiz esnatua dala,
zuk ondo jakin gure lur ontan
oso premizko zerala.
Egunak moztu zaizkigula ta
gabak luzatu dirala,
obeto konturatu gaitezen
udazkenean gerala.

- 2/ Gure soroak aberats daude
itxaropena sortzeko,
ekaitzik ez dedilla etorri
ainbat ondasun galtzeko.
Denbora onak komeni dira
lanatzaz baliatzeko,
arto, babarrun da beste gauzak
bear bezela eltzeko.

3/ Laister zutitu bearrak daude
al dan ainbat garo-meta,
ukullukoak etzan ditezen
bearrezkoa dute-ta.
Udazkenean nekazariak
etengabeko lanketa,
negu beltzaren beldurra kendu
ganbarak ondo beteta.

4/ Atzo bai eder gure basoak
ain ostro bikain, ederrez,
laister arbola danak burusoil,
lurra estaliz orbelez.
Gure gañera, ai!, udazkena,
ez al da etorri errez?
Gizonok ere berdintsu gera:
gaur zerbait, biar ezerrez.

5/ Zer pentsabide arbolen bidez
Jainkoak guri emanak,
zer gertatzen dan ikusten baitu
talentuz osatzen danak.
Udaberriak berpizten ditu
orain il-zoriz diranak,
gu gera emen bein il ezkeru
berriz pizten ez geranak.

"La Voz de España", 24-IX-1967.

"Zeruko Argia", 1967-X-1.

JAIK ONDO IGARO

- 1/ Begiratu utsakin
Belen ingurura,
pozaren ordeztartzen
zaigu gaur trixtura.
Maitasuna ekarri
zendun zuk mundura,
ta gu irauli gera
danok gorrotura,
orregatik gabiltza
gabiltzan modura.

- 2/ Zure dotrin ederra
bota ankapera,
amorrubizitz goaz
alkar ondatzera.
Umillak zapalduta,
arruak aurrera;
izena degu baña
kristauak ez gera,
mingaña batera ta
biotza bestera.

- 3/ Beartsu jaio ziñan,
ta beartsu bizi,
ta guk lezio ori
eztegu ikasi.
Geronek nai genduke
jaun eta nagusi,
gurutzeko odolez
ginduzun erosi,
zuk ainbat supritzerik
ez gendun merezi.
- 4/ Zure Eleizan ere
ainbeste zarata,
gazte ta zarrak ezin
konpondu dira-ta.
Besteari erantsi
norberaren palta,
geure bidetik gaude
danok aterata,
Jauna, barka zaiguzu
argalak gera-ta.
- 5/ Itxaropen pozgarriz
barren oiek bete,
urak beren bidea
billatuko dute.
Aurtxo Jaungoiko ori
biotzetik maite;
onezkero ederki
aspertu zerate,
jaiak ondo igaro,
agur, urrenarte!

"Zeruko Argia", 1970-I-11

LASARTE BERTSOLARIARI

1968 urteko Otsaillaren azken igandean, 25 egunean, Leitza'ko erriak bere erriko seme dan Lasarte bertsolari ononari, omenaldi biotzkor eta xamur bat eskeiñi zion.

1/ Lasarte, lagun jator,
nere itzak entzun:
zure ordu aundiak
iritxi bear zun.

Ona ziñala lendik
nik antzeman nizun,
erakutsia dezu
zer balio dezun.

2/ Zure bertsoak beti
goxo ta txukunak,
ez ankamotzak edo
beso luzedunak.
Txoratuak dituzu
kristau euskaldunak,
olaxe luzitzen du
berezkoa dunak.

3/ Udaberriz txoria
nork ixillerazi?
Zure udaberria
orra or iritxi.
Sasoikoa zaude-ta
lanari ez utzi,
Jainkoak emandako
doai orri eutsi.

4/ Dezun erreztasuna
bai ederra dala,
zure talentu ori
ezta ez argala.
Gizatasunez ere
etzaude makala,
apalik iñor bada
zu zera apala.

5/ Omenaldi egiten
dizute gaur Leitzan,
bertakoa izanik
ala komeni zan.
Utzi ezin nezazken
lan batzuk nik izan,
bestela poz askorik
azalduko nintzan.

6/ Erritarrak zuretzat
zenbat borondate,
erakusteko berriz
aukera daukate.
Lagun bat emen dezu
zeuk nai dezun arte,
artu besarkada bat,
Manuel Lasarte.

"La Voz de España", 18-II-1968.

"Príncipe de Viana", 1968-III.

BELTZAK ETA ZURIAK

Lenago, Ipar-Amerika'n, beltz eta zurien arteko arazoak buru-austerik ezpazuan, oraintxe komeriak.

Kennedy lendakariaren (presidentearen) antzeko eriotza izan du Martin Lutero King jaunak.

Balkoi batetik kalera begira zegoala jozuten tiroz. Etzuan besterik bear izan mundu ontako lanak bukatzeko.

Beltz eta zurien eskubideak berdiñak izatea nai zuan Nobel saria irabazitako gizon onek. Pake bidez iritxi nai zituan iritxi bearreko guziak.

Orain, aren eriotzarekin batera, pakeak uxatu dirala esan dezakegu. Agortu da beltz jendearen eramankizun eta pazientzia.

Txarrean eta gogorrean saia naiko dute emendik aurrera, itxurak diranez.

1/ Egun auetan mundu guzia
erabat mindurik dago,
gizonik ezta gaur ixtimatzen
zakur bat baño geiago.
Odola tarte izan ezker
ezer onik ezpaitago,
lenago gauzak oker bazeuden
orain askoz okerrago.

2/ Bezperan pozez baldin bagera
negar biaramonean,
denbora onak ekaitz gaiztoa
sarri du ondorenean.
Asia aldetik pake itxurak
zerbait asi diranean,
sekula baño saltsa geiago
orain etxe barrenean.

3/ Diruak eta indar zakarrak
agintzen dute gaur nunai,
bide zuzenez dabillen ura
tiroz eratxi nolana.
Beltz eta zuri, maitasunean
bear gendukenak anai,
pakean billa saiatzen danik
iñork eztu ikusi nai.

4/ Beltzen arraza or utzi dute
lertu bearrez miñetan,
onez aspertu dira zearo,
ta txarrerako griñetan.
Odol guziak ain irakiñak
dauzkate beren zañetan,
milloika beltzek esango dute:
«Odolkiak ordañetan!»

5/ Gorrotoaren ate guziak
orra kolpetik ideki,
beltz eta zuri, guziak gerran,
iñor ez iñon erruki.
Dendak ustuta, etxeak erre,
gorputzak tiroz ebaki,
kulpik gabeko makiña batek
pagatuko du ederki.

6/ Emen gertatzen ari zaiguna
negargarri da benetan,
danok txarrera jarriak gaude
alako itxumenetan.
Begiratuta laño illunak
dauzkagu leku danetan,
bizi izateko poz geiegirik
eztago lur gain onetan.

7/ Beltz eta zuri, gorri ta urdin,
oriak edo moreak,
Jaunaren seme geranez danok
ditugu eskubideak.
Alkar odolez itotzekoak
badira gure ideak,
seguru izan, arrapatuko
gaitu gabiltzan bideak.

"La Voz de España", 7-IV-1968.
"Zeruko Argia", 1968-IV-28.

EIBAR

1/ Eibar maitagarria,
goresmenak zuri,
ezagutua zera
tristura ugari.
Gaur jarria bazaude
izar dizdizari,
lana gogor eginda
gertatu da ori.

2/ Lengo guraso zarrak
benetan asiak
loreak ugaltzeko
ondatzen sasiak.
Gazte-gaztetandikan
lanean eziak,
erle antzeko dira
eibartar guziak.

3/ Zu goi-gallurrean da
gu begira pozik,
geldi dauden nagiak
geienezan utsik.
Gaur Eibar goraltzeko
eztaukagu itzik,
berez ezta gertatu,
saiatuta baizik.

4/ Aberastasunak or
egin du jaiotza,
gaur erritarra baño
geiago arrotza.
Lengo euskal labea
orain guziz otza,
orrek naigabetzen du
Basarrin biotza.

"La Voz de España", 23-VI-1968.

SAN PERMIÑAK

1/ Bere garaiari iritxi zaigu
beti bezela San Permin,
pesta-zale dan jende guzia
etxetik mugitu dedin.
Sasoi betean dauden gazteak
jakingo dute zer egin,
egun batzutan Iruña aldean
ezta izango atsegin!

2/ Batzuek sano ikusten dira,
geientsuenak edanda,
kalerik-kale salto ta brinko,
gogoak ala emanda.
Lo egiterik eztago berriz,
etengabeko parranda,
guk obe degu askozaz ere
errian geldi egonda.

3/ Erropaz txukun jazten bazera
ezta paltako zikiñik,
ardo bustitzen bazaituzte ere
ez egin marmar txikiñik.
Begiak sarri itxi bear guk
ura ikusi eziñik,
urtez aurrera goazenontzat
an eztago zer egiñik.

4/ Gazte lardenak indartsu daude
sasoian da kemenean,
ta erakusten dute garbiro
San Permin datorrenean.
Gu gorputzetik nagitu gera,
baña burua lanean,
danak zoratu dirala uste
geu zintzotu geranean.

5/ San Permin jaiak ospetsu dira
orain baño lenagotik,
eta oietzaz mundu guzian
itzegiten da gogotik.
Egun auetan bertan naikoa
izaten degu zorotik,
baña geu baño areagoak
ez ote datoz kanpotik?

6/ Ezta dudarik, geure akatsak
baditugu euskaldunak,
baña beatza jaso dezala
pekaturikan eztunak.
Emen bakarrik ez gera nunbait
burua galtzen degunak,
or atzerriko lurretan ere
txori danak mokodunak.

7/ Jan-edan egin, ondo jolastu,
ezta okerrik orretan,
gazteak ori egiten baitu
amaiketik amarretan.
Premirik gabe ez iñor sartu
orko arrixku txarretan,
iñork bizirik utzi ez dezan
zezenaren adarretan.

8/ Beldurgarrizko abia biziz
orrenbeste animalia,
gorputzez sendo, indarra gañez,
aurrekaldean adar bi.
Osasun eder ori ez jarri
ari batetik zintzili,
oiekin ezta jolasik eta
urrutitxotik ibili.

9/ Ondo ibiltzen, ondo jolasten,
egin zuen alegiñak,
sasoi dan arte atera kontu,
gero badatoz eziñak.
Biotz-biotzez opa ditut nik
ordu alai, atsegiñak,
okerrik gabe igaro danok
Iruña'ko San Permiñak.

"La Voz de España", 7-VII-1968.

"Zeruko Argia", 1968-VII-28

«HUMANAE VITAE»

- 1/ Aspalditxoan pildora batek
aitamen pranko izan du,
jende geiegi bazterretan da
oker au nai zan zuzendu.
Mundu guzia zai zegon eta
oraindik etzan berandu,
ta Erroma'ko Aita Santuak
erabakia eman du.

- 2/ Artzai burua or mintzatu da
zerutar argiz beterik,
eztagokigu esan duana
gogoratzea besterik:
Jaungoikoaren lege santua
eztagola zapaltzerik,
katolikoak eztaukagula
pildora ontzat artzerik.

- 3/ Buruan zeuzkan Aita Santuak
Iparra eta Egoa,
zer gertazten dan ezagutzen du,
angoa ta emengoa.
Okerra zuzentzeko badauka
zaletasun da gogoa,
baña ba-daki egin leikela
beste bat aundiagoa.
- 4/ Ondotxo zekin marmar aundiak
sortu bear zituela,
lenez gañera etsaia pranko
inguratuko zuela.
Jakin ezkerro pildorak libre
erabili ditezkelakela,
ez al giñake asiko danok
animaliak bezela?
- 5/ Iru-lau urtez buru-puskatzen
etengabe gau ta egun,
Jainkoak daki gai au dala-ta
zenbat lo eder galdu dun.
Guk eztaukagu zer itzegiñik,
ta berriketan ez jardun,
egizko katoliko bagera
burua makur dezagun.

6/ Gozotasun da atsegin oiek
sarritan datoz gogora,
gaur giro ona ta biar txarra,
aldakorra da denbora.
Errenditu nai baldin badegu
Eleizak esandakora,
euskaldun senar-emaztientzat
alperrik dago pildora.

7/ Lengo legeak aurrera ere
jarraituko dute berdin,
bein artu gendun uztarritikan
nolanai ezin aldegin.
Ez jakiñean ez gaude iñor;
orra Eleizak itzegin,
ortik aurrera kontzientziak
aginduko du zer egin.

8/ Kristoren ordezkari argiak
gartsuki itzegin digu,
dudak aidean zebiltzan baña
or desegindu zaizkigu.
Legezko bide zuzena zein dan
danok ondo badakigu,
errudunak geu izango gera
segi nai ezpadiogu.

"La Voz de España", 4-VIII-1968
"Zeruko Argia", 1968-VIII-11

DONOSTI'KO ARTZAI BERRIARI

1/ *Berealaxe jakiñak gera,*
ta berria zein pozgarri,
moldezko letraz azaldu dana
guk bai gogoz irakurri.
Artzai aulkia utsik zegoen,
eta Erroma'k zu jarri,
gure barruti eder ontara
biotzez ongi etorri!

2/ Gizonak gera eta badegu
seta ezpada lañeza,
ematen diran agindutara
sarri makurtu nai eza.
Batzuentzako zuria dana,
beste batzuentzat beltza,
danekin ondo asmatzen beti
ez da izango erreza.

- 3/ Gipuzkoa'ko eleiz kontutan
laister zu nagusi bakar,
artu zazula zeruetatik
bear dezun ainbat indar.
Menderatzea opa dizut nik
ainbat denborale zakar,
maitatzen degun baño geiago
maita dezagula alkar.
- 4/ An edo emen berri mingotzak
badauzkagu egunero,
maitasunean oztuak gaude
ta zitalkerian bero.
Alkarganako gorrotu biziz
biurturik erdi ero,
kristaurenik zer daukagu guk
izena kendu ezkeru?
- 5/ Euskaldun zera gu bezelaxe;
gañean dezu ordua,
berealaxe artuko dezu
artaldearen kargua.
Izar dizdiraz argitu bedi
berriro gure zerua,
Artzai onaren agindutara
makur dezagun burua.

"La Voz de España", 1-XII-1968.
"Zeruko Argia", 1968-XII-8

IRLANDA IPARREKO NASKETAK

- 1/ Illuntasunak inguratzen nau,
negarra daukat begian,
katoliko ta protestanteak
inpernu baten erdian.
Gerra bizian ikusten dira
jundaneko aspaldian,
ez dakit nola gerta leiken au
ogeigarren gizaldian.

- 2/ Kontzilioko deia ez al da
bear bezela entzuna?
Gizonak nola ematen dio
orrelako erantzuna?
Erruki gabe alkar iltzen or;
nun da, ordea, zentzuna?
Ikusten danez, ez dago urre
kristau danon batasuna.

- 3/ Arrai aundiak diran tokian
txikirik ez leike bizi,
era etortzen zaien guzian
al dan azkarren irentsi.
Protestanteak ezin dutela
katolikorik ikusi,
justiziaren arrastorik ez,
ta gogorrena nagusi.
- 4/ Dana erre ta dana kixkali,
gorrotoari eragin,
odol gorritan kaleak busti,
Irlanda'n ez da atsegin.
Indar geiago daukatelako
nai duten guzia egin,
eskubidez ta obligazioz
danok ez al gera berdin?
- 5/ Ez gendun uste gerta zeikenik
orren gauza itxusirik,
Kristotzaz danak sinisten eta
alkar ezin ikusirik.
Berdin pentsatzen ez duenari
ez uztezkero bizirik,
zeiñek maitatu ote lezake
olako «demokrazirik»?

6/ Guziongatik odolustua
gurutze batean Kristo,
oraindik nola egon diteke
orrenbeste griña gaizto?
Ainbat gorrotu, ainbat seta txar,
ainbeste odol arrasto,
illargiraño joan gabe emen
badaukagu lanik asko.

"La Voz de España", 24-VIII-1969.

"Zeruko Argia", 1969-IX-7.

TXEKO ERRIAREN UZTARRIA

Aspalditxoko egunetan Txekoeslobakia'ra begira dago mundua. Bete berri da urtebete txeko erria errusitarrak zantua izan zala.

Ez daude aztuta derriorezko uztarripe ortan daudenak.

- 1/ Irripar goxoz zeuden ezpañak estali dira negarrez,
uztarri latzak estutzen zaitu,
maite ori, zoritxarrez.
Txeko erria irakiten gaur berebiziko asarrez,
urtebete da errusitarrak sartu zirala indarrez.

- 2/ Ordu bakarrak izan zenitun itxaropenak galtzeko,
erruki gabe zeuden etsaiak zure sailletan sartzeko.
Zer motibo zan erri jator bat ankapean zapaltzeko?
ez al zeukaten eskubiderik etxea gobernatzeko?

- 3/ Nun dira justizian almenak,
nun dira zuzentasunak,
erri bateri erakusteko
olako estuasunak?
Txiki ta aulak aspalditxotik
gaude pikotara junak,
nai dun guzia egiten baitu
indarrik geiena dunak.
- 4/ Egiñak egin, or konpon esan,
eta etzaie ajola,
noiz arteraño jarrai bear du
mundu sastar onek ola?
Otso goseti oientzat beti
arkumetxoen odola,
ontako al da jakinduria,
ontako al da eskola?
- 5/ Txeko erria uztarripean
lengo esklaboen pare,
besterik ezin itxaron leike
indarra jartzean lege.
Gizonak ez du aurrerakorik
egiten nunbait batere,
orain bi milla urte zan bezin
maltzurra baita gaur ere.

"La Voz de España", 30-VIII-1969
"Zeruko Argia", 1969-IX-7.

XALBADORREN OMENEZ

Agorra'ren 21'garren egunean, Donosti'n Xalbador bertsolari aundiari omenaldi bero ta sutsu bat eskeñi genion.

Ordurako moldatu nitun bost bertso apal dijoazkitzute.

1/ Piztu da biotzetan
maitasun su-garra,
zein txori kantaria
dan Urepeldarra!
Egalari degu gaur
gure lagun zarra,
Donosti argitzera
datorren izarra.

2/ Nork daki orren gisa
kanpoaren berri?
Bazka onaren billa (1)
eztu gutxi korri.
Baso, mendi, erreka,
ardi, abelgorri,
danak esaten zerbait
gure Xalbadorri.

---

(1) Bazka = pasto.

3/ Egun santu batean
bertsolari jaio,
doai arrigarri bat
nabarmentzen zaio.
Mingain utsak ezpaitu
geiegi balio,
Xalbadorri biotzak
itzegiten dio.

4/ Kantu ta txistu gozoz
gañetan nagusi,
izadiarekin bat (2)
egiñik an bizi.
Sasi ta larrak ere
eztitan igurtzi,
bertsoa zuk biurtu
diguzu poesi.

5/ Gipuzkoa zurekin
aspalditxo zordun,
eztakit gaur zor ori
ordainduko degun.
Ondo konturatzeko
ordua bagendun,
artzai bertsolariak
zenbat balio dun.

"La Voz de España", 21-IX-1969.

"Zeruko Argia", 1969-X-19.

---

(2) Izadia = naturaleza.

XENPELARREN OROIZ

Errenteriko On-bide aretoan, Xenpelar il zaneke eungarren urtea betetzean, bertsolari-saio eder bat egin zan. Bertsolari lagunak lanari ekin aurretik, onoko bost bertso auek kantatu nituan:

Doñua: «*Aizak i, mutil mañontzi...*»

- 1/ Mendi gain danak zuritu,
eztago zertan arritu,
Errenderi'tik datorren deia
nork eztu aditu?
Bertsolariok an bitu,
erria kantuz alaitu,
onore auek Xenpelar zanak
mereziak ditu.

- 2/ Artu zun betiko loak,
eun urte pasatakoak,
baña ainbat lan daude bizirik
ark egindakoak;
kantatu bertso sendoak,
biotza ikutzekoak,
saia zaitezte izaten danok
aren antzekoak.

- 3/ Utzi naigabe ta penak
azaldu gaur gozamenak,
zuri eskeñi nai dizkitzute
bertsorik onenak;
orra landare lerdanak
zu goraltzeko daudenak,
zuk utzitako bide beretik
jarraitzen dutenak.
- 4/ Danok, maixu, zure deira
bilduak Errenderi'ra,
ai, eun urtean emen mudantza
asko izan dira.
Poz bat badegu sikira,
Xenpelar, jarri begira:
zuk ain maitea zendun izkuntza
oraindik bizi da.
- 5/ Tristuraz gaude beterik,
au eztago ukatzerik,
gaur edo biar biziko al da
zuk zendun izkerik?
Ez nai guk au ikusterik,
ezpaldin bada euskerik
Euskalerrriak eztu izango
izena besterik.

"La Voz de España", 7-XII-1969.

"Zeruko Argia", 1969-XII-21.

KAMIOETAKO JENDE GALTZEA

- 1/ Gertatzen diran gauzak aitatu
nai ditut berealaxe,
jaunak, atzera ez ote goaz
kangrejuak bezelaxe?
Kamioetan alkar jotzen or
ainbeste moto ta kotxe,
etxetik irtetzeko beldurrez
jarriak gaude oraintxe.

- 2/ Danok presaka, danok azkar nai,
motorrak jarri garretan;
iñoiz edari geitxo sartuta,
gañera ordu txarretan.
Bizi geranok eriotzari
beti baigaude zorretan,
oiean ainbat kristau iltzen da
gaur kamio bazterretan.

3/ Bide zabala zipriztindurik
kristauen odol beroa,
il bear triste errukarria
ez ote da emengoa?
Ainbat berri txar jakinda zeiñek
kamiorako gogoa?
Gripea txarra degula baña
beste au okerragoa.

4/ Zer balio du zuzen joateak
oker badator bestea?
Umeak berdin galtzen dira-ta,
zarra bezela gaztea.
Lastimagarri dala uste det
ola bizia uztea,
kotxea baño ez al da obe
mando zar bat erostea?

"La Voz de España, 14-XII-1969.

ISIDRO ANSORENA

Berri pozgarri bat jakin det:

Ixidro Ansorena, txistulari maixuari, Donosti'ko «Gizartea» alkartean, soziedadean, omenaldi anaikor bat eskeintzera dijoazela.

Zenbat illunaldi eztitu uxatu Ixidroren txistuak!

Zenbait alaitasun sortu ote ain urte luzetan, nola plaza, kale ta barrunbe aundietan, teatru ta gañontzekoetan!

Ona emen, urteak urte, denborak denbora, luzaroan gogoratuko dan deitura bat: Ansorena deitura.

- 1/ Zein ondo pentsatua omenaldi ori, erri arnasa gorde duan gizonari. Onore ta goralpen maixu aundiari, izketan eragiten zion txistuari.

- 2/ Plaza, kale, teatru,
alderdi danetan,
zeru doñuak beti
zure ezpañetan.
Ansorena deitura
ederra benetan!
Emen geldituko da
urrezko letretan.
- 3/ Zuk egindako lanez
ez gera aztuko,
beste batek aurrerik
eztizu artuko.
Ikasleak etziñun
alperrik sortuko,
euskal txisturik ez da
iñoiz mututuko.
- 4/ Omenaldi ori da
San Martin kalean,
gogoan izango da
alditxo batean.
Ixidro bein pasatzen
dalarik atean,
«gizon» bat sartuko da
zuen «Gizartean».

“La Voz de España”, 13-II-1970.
“Zeruko Argia”, 1970-II-22

KOSTERA TXARRA

1/ Emen bakoitzak igaro bear
izaten ditu bereak,
arrairik eztan tokian zertan
botako dira sareak?
Ezak berekin izaten ditu
trixtura ta naigabeak,
zer udaberri kaxkarra duten
euskaldun arrantzaleak!

2/ Negu beltzean ezta girorik
itxas-lanetan asteko,
etxe aldetik ibili bear
lengo nekeak azteko.
Gaur egunean bear danakin
jateko eta jazteko,
udaberrian zai-zai egonda
ezer ez irabazteko.

- 3/ Aurtengo ontan arratzaleak
trantze larri ta estua,
irabazirik iñondik ezta,
alde guzitik gastua.
Emengo urak zearo antzu,
nun da «antxua prexkua»?
eta Frantzira joan ezker
kartzelako arrixkua.
- 4/ Jipoi ederra eman du aurten
ain udaberri kaxkarrak,
auzo uretan sartu ezker
oso kastigu zakarrak.
Kezka bizitan pasatu bear
munduko urte bakarrak,
zer estuasun ematen ditun
egunero jan bearrak!
- 5/ Arrazoi aundiz negarti daude
arrantzale euskaldunak,
kostera txarrak berekin ditu
olako estuasunak.
San Pedro inguratzen ari da,
gaiñean dira egunak,
ia antxuaren oker guziak
ordaintzen ditun atunak.

“La Voz de España”, 14-VI-1970.

LAREUNGARREN «ZERUKO ARGIA»

- 1/ «Zeruko Argia'ren» izena
ainbat lekutan entzuna,
ezta makala batzuk beren gain
daukaten eginkizuna.
Asteroko au berria dala
irudituko zaizuna,
ta lareungarren aletxo da
eskutan artu duzuna.

- 2/ Ainbat urtean aritu giñan
premizko zala esanez,
eta euskaldun asteroko bat
agertu zan zorionez.
Naiz-eta beti zure gustoko
janari onik eman ez,
al dugun dana egiten dugu
borondaterik onenez.

- 3/ Apaltasuna galdu zan eta
arrokeria gaillendu,
alde batera edo bestera
nai genduke nabarmendu.
Geu setan gabiltzalako sarri
bear dan grazia kendu,
obea egin bear genduke
alkar artuko bagendu.
- 4/ Baiña noiz arte gu, euskaldunok,
begi ederrok itxita?
noiz arte gorrotoaren mende,
pake-bideak utzita?
Lau katu izan, konpondu ezin,
danok burrukan asita,
arriak negar egin lezake
gure martxa ikusita.
- 5/ Ez ote dira bein gozatuko
gure arteko zauriak?
Betiko artu ote genitun
jokera negargarriak?
Illuntasunik etzuan bear
gure «Zeruko Argia'k»
asterokoak eztu errurik,
geu gera pekatariak.

6/ Ez gendukan guk zertan aldendu
jatorrizko artaldetik,
baiña gutxien uste danean
ekaitza da nunbaitetik.
Oso gaiztoa dugu oraingoz
joaten bide batetik,
al dan guzia egin dezagun
bakoitzak geron aldetik.

7/ Negargurea datorkit sarri,
ez naiz, ez, bizi gustora,
txorakeritan ari baigera
alperrik galtzen denbora.
Gaur, zorigaitzez, gure artean
ezin-konpondu asko da,
denborarekin urak sartuko
al zaizkigu arrastora.

8/ Seta gaiztoak ez beza artu
neurritz kanpoko indarrik,
denborak joanda gero, berandu,
ez egiteko negarrik.
Beste guziak errespetatzen
ikasi zuan Basarrik,
baiña neronek eztut ikusten
hatxe letraren bearrik.

- 9/ Berdindu premi izugarrian
badaude amaika tontor,
ondo giñake egun orixe
al dan azkarren baletor.
Patxaran egin bear da lan au,
ez presaka ta derrigor,
batasunaren kontra dagonik
eztut ezagutzen iñor.
- 10/ Onez eztugu ezer egin nai,
baizik eta gogorrean,
grña txar danak dantzan or dabiltz
sekulako indarrean.
O, Euskalerra, bein bear eta
gaur ere zoritxarrean,
sakabanatu egin baigera
bateratu bearrean.
- 11/ Gizatasunak zokoratuta
umekeriak mantentzen,
beste batzuek gure kontura
bapo gozatu ditezen.
Gu zalaparta bizian eta
etsaia parrez, gizentzen,
zentzu pixka bat baldin badugu
alkarganatu gaitezen.

12/ Anai maiteok, danon artean
ondu dezagun giroa,
«Argia'rentzat» dijoala gaur
gure zorion beroa.
Uskeri danen gaiñetik artu
lan egiteko gogoia,
asteroko au agertu dedin
gero ta ederragoa.

"Zeruko Argia", 1970-XI-1.

ZORIONEKO MODA

- 1/ Sortu giñan bein batez mundu ontarako, onezkero ez gaude oso luzaroko. Zorioneko moda auek diralako, ikusten ari gera gorabera pranko.

- 2/ Urte gutxian bada mudantza galanta, zer da emakumeak dabilkian planta? Gertatzen ari dana lotsagarri da-ta, jendeak txoratzeko eztu asko palta.

3/ Erakusten dituzte
saillik geientxoena,
bularrondo ta izter,
anka ta belaunak.
Beste batzuek berriz
estalgarrri onak,
lurrean arrastaka
dituztela gonak.

4/ Bada zer ikusia
gure begientzat,
iñor ezta arritzen,
danak eman ontzat.
Tellatu ta bodega
dauzkate mugatzat,
erdiko bizitzarik
eztago oientzat.

5/ Lengoan au esan dit
auzoko mutillak:
«Malizi asko dute
gaurko neskatillak.
Moztuko lituzteke
gona oien maillak,
politak balituzte
beren pantorrillak».

- 6/ Udako eguzkitan
ezta izaten otz,
berotzen duanean
artzen baitute poz.
Berdin zaie jaztea
oso luze edo motz,
jendeak begiratzen
badiote zorrotz.
- 7/ Urtetikan urtera
zabartuz galanki,
lengo ate itxiak
bai bapo ideki.
Danak larrugorrian
ager leizke aurki,
zer ikusteko gauden
Jaungoikoak daki.
- 8/ Zerbait kargu artuta
arro jartzen dira,
«atzera bizi zera»
bota aurpegira.
Ikaratuta bizkor
berriz lur azpira,
gure aiton-amonak
piztuko balira.

“Aranzazu”, 1970-XI.

ARANTZAZU TA URBIA

Amar eguneko atsedenaldia, oporraldi-
txoa, urtearen buruan.

Nora jo aizeberritzeko?

Nik artu dut nere tokia. Iru urte segi-
rakoetan Arantzazu izan da nere jo-mu-
ga. Andra Mari'k nai dezala aurreruntz
urte askotan alaxe izatea.

Ta... bertsoz eman ditzadan nere kili-
ma goxoak.

- 1/ Euskalerriko izar ostatu
zaitugu zorionean,
illunak eztu or zer egiñik;
beti argitasunean.
Zeiñek goraldtu ote zindezke
merezi duzun aiñean
beste mundu bat aurkitzen dut nik
Arantzazu'ko gaiñean.

2/ Goi-Erregiñak zuan gogoan
zu ala begiz jotzeko,
guk, euskaldunok, gaur egunean
etzauzkagu, ez, saltzeko.
Imanak doai aparta oi du
burnia inguratzeko,
Arantzazu'ko Amak ere bai
danok bereganatzeko.

3/ Gustoko toki bat aukeratu,
gaiñontzeko danei «miau»,
oitura zarra da guziz eta
oraindik ere badirau.
Nerea eztut ukatuko nik,
gain orrek lilluratzen nau,
tximixta bezin azkar joan zaizkit
amar egun da amar gau.

4/ O, Arantzazu, egun batean
indartsu erne zitzaigun,
ekaitzak eztu or almen asko;
ori bai lore usaidun!
Ura ezean orko berririk
iñork jakingo ez gendun,
Baltzategi'ko artzai gazteak
zer mesede egin zigun.

5/ Ama ezta zai dagolarik,
Argana lenengo bizkor,
ondoren gero, mendirik-mendi,
irten gindezke saltakor.
Leize ta arkaitz, gaillur, ordeka,
ardi, zaldi edo beor,
beste tokitan aurkitzen eztan
zerbait aurkitzen dugu or.

6/ Aizkorri aundiaren oiñetan
zabalune bat etzana,
esaidazute, zein euskaldun da
noizpait iritxi eztana?
Zer edertasun paregabea
duzun Jainkoak emana,
Urbia gaiñaz ezta aztuko
bein ezagutzen duana.

7/ Begientzako zer gozamina,
au ikuspegi bikaiña!
«Lizardi» batek bezela maita
bagezeza mendi gaiña.
Gazte sasoiko batek ba-dauka
nora aldatua oiña,
ortxe dauzka zai Urbia eder,
Aizkorri eta Aloña.

8/ Zu, Arantzazu, bai benetako
euskaldun Paradisoa,
bertso motelen bidez etzaitut
bear ainbeste jaso.
Mendirik-mendi, alai igaro
ondoren egun osoa,
ostatu ona jan-edateko,
ta gabean lo gozoa.

9/ Oñaztar eta Ganboatarren
denboretan bezelatsu,
guk, euskaldunok, uskeri batez,
gaur aixa artzen dugu su.
Orduan oso bearrezkoa
izan bazan Arantzazu,
Ama maitea, berriro danok
adiskidetu gaitzazu.

"Arantzazu", 1970-XII.

BASERRI BAT ERRE

1/ Txarrerako etsaia
etsai indartsua,
Alzola baillarak gaur
inpernu kutsua.
Baserriak ondatzen
dago gogotsua,
zenbat kalte egiten
ari zaigun sua!

2/ Urtetako izerdi,
neke ta jardunak,
suak erruki gabe
irentsi ditunak.
Gaur mixeri gorrian
antsika lagunak,
errukitu gaitezen
biotzik degunak.

3/ Altzolan «Etxeberri»
benetan arlote,
ango bizilagunak
negar dariote.
Ondasun danak suak
kendu dizkiete,
soiñeko zarpa zarrak
besterik ez dute.

4/ Erabat ondatzeko
goiak eta beak,
ganadutan egiñak
baditu bereak.
Ukulluko kalteak,
kalte asarreak,
bei ta zekor, amabi,
badira erreak.

5/ Famili artan sarri
bazan ugalmena,
frutu berriak, bata
bestean urrena.
Nola geldituko zan
amaren barrena?
Laister izateko du
amabosgarrena.

“La Voz de España”, 17-I-1971.

“Zeruko Argia”, 1971-I-24.

NEKAZARIAK ASARRE

1/ Kopeta beltzarekin
milla nekazarik
ezin onartu dute
oraingo martxarik.
Oso asarre daude,
ez da or txantxarik,
ez daukate gaiñera
arrazoi faltarik.

2/ Prezioak goraka
ez dijoaz mantso,
gaur zortzi pagatua
bostean zan atzo.
Beurak egindakoa
merke saldu oso,
modu ortan bururik
ezin leike jaso.

- 3/ Esnearekin ere
komeri larriak,
zenbat neke alperrik
gaur nekazariak.
Aldatzen ezpadira
lege galgarriak,
derrigor ustur bear
gure baserriak.
- 4/ Gure nekazaria
antsiz eta miñez,
bizimodurik emen
atera eziñez.
Zorrak baldin badatoz
lanaren ordaiñez,
pazientzi-neurriak
egingo du gaiñez.
- 5/ Artzen dana garesti,
merke eman zeurea,
lanean jarraitzeko
nork du balorea?
Aldatu dezatela
lenbailen legea,
bizitzeko bear du
bakoitzak berea.

6/ Zuen lanak saria
jaso bear dute,
eta jo beldur gabe
bear ainbat ate.
Ez dago izaterik
beti «etxekalte»,
ortzak erakustera
beartu zerate.

“La Voz de España”, 14-III-1971.

“Zeruko Argia”, 1971-III-21.

PAKISTAN

1/ Gu bizi geran mundu koxkor au
okertzen gogor ari da,
gorrotu beltza nagusitu da
maitasuna deseginda.
Bazter guziak alkar txikitzen
pakerik egin ezinda,
orain Pakistan ikusten dugu
odolez gaiñez eginda.

2/ Nigeria ta Biafra ere
oraindik ez dira aztu,
gaur Pakistan'go burrukarekin
iñor ez diteke poztu.
Beldurgarrizko inpernu artan
nunbait su guziak piztu,
ikusi gabe zer gertatzen dan
ez omen leike sinistu.

- 3/ Beste nazio aundi bat ere saltsan ez ote sartuko?
Alde batera zailla da, baiña ez nintzake arrituko.
Estu ta larri or ikusten da zer erabaki artuko,
India sartzen bada tartean surik ez da txikituko.
- 4/ Erlakiztena aunditu da-ta gutxi palta du lertzeko, ordua dala uste du askok erabaki bat artzeko.
Ta Indiari au dio Txinak: zentzurikan ez galtzeko, zer egitera dijoan ondo kontuak ateratzeko.
- 5/ Vietnam-darrak ainbat urtean gerra bizian daudenak, Juduak eta Arabetarrak alkar galdu nai dutenak. Basati batzun antzera danok odol-egarriz gaudenak, onetarako ote ditugu oraingo aurrerapenak?

6/ Geure buruak Jainkotzat egin,
griña txar danak gailendu,
etxera ere obe pixka bat
begiratuko bagendu.
Geroni txarrak geran bitarte
mundurik ez leike ondu,
gu, euskaldunok, lau katu gera
ta ezin gera konpondu.

7/ Errespetu ta itzal guziak
pikotara bialduak,
beste bide bat artu ezean
ez ote gaude galduak?
Anken gaiñean emen gabilta,
talentuz oso aulduak,
ta zer serbitzu egiten digu
lepo-gaiñean buruak?

"La Voz de España", 18-IV-1971.

"Zeruko Argia", 1971-IV-25.

AGUSTIN OSTOLAZA

- 1/ Nola gelditu, ai, Azpeitiko
txapelketaz mintza gabe?
Arruak badu seme bizkor bat
ondo osatua goi ta be.
Erakutsi du argi ta garbi,
korajetsu bezin trebe,
Agustin Ostolaza dala gaur
indartsu danen errege.

- 2/ Zer bizitasun da zer indarrak!
orrek dauzka nerbioak,
aозabalka utziak gaitu
gizon orren balioak.
Ainbeste milla kilo txit errez
bizkarreraiño igoak,
gipuzkoar bi ta lau bizkaitar
zituen kontrarioak.

3/ «Usategieta» anai lerdanak
etziran gaizki portatu
Yurrebaso ta Mallabitarra
leiaketan an gertatu.
Azkurreta ta Kabrejas ere
Azpeitira inguratu,
al zuten dana egiñagatik
iñor etzan urreratu.

4/ Artzen zuena artzen zuela,
artxek bai errez astindu,
oraingo ontan pixkabateko
zer itzegiña jarri du.
Lau arri klase, ta guziekin
nai zuen eran agindu,
grano batekin etzuen iñork
Ostolazarik berdindu.

5/ Amorru biziz eta gogotsu
eltzen zion arriari,
lurretik artu, ta bizkor asko
erakutsi bizkarrari.
Jaunak, ogeitasei jaso-aldi,
tarte polita da ori,
alde orixe atera zion
bigarren geldituari.

6/ Erretangular eta kubiko,
zein puska nekegarriak!,
nola zilindro, ala borobil,
Azpeitira ekarriak.
Bost minutuko lau tanda zeuden
bakoitzarentzat jarriak,
eun da ogeita amalau aldiz
jaso zituen arriak.

7/ Eun da amabi kilo ta erdi,
arruatan bederatzi,
zuk, Ostolaza, bizkar-gaiñari
ainbeste aldiz erantsi.
Zazpi arrua pixatzera zeu
iñola ezin iritxi,
arrigarriak badira baiña
zure modukoak gutxi.

8/ Lau arri klase, baiña zuretzat
etzegon buru-austerik,
indar sobrea zer dan ez dago
bertsoz adierazterik.
Pixu ortako arrimoldetan
zuri ez dago eusterik,
ta kontrario gabe gelditu
bear derrigor gazterik.

- 9/ Zaitu bearrik ez du sekula,
badaki zer duen kalte,
argatik dabil zintzo ta zuzen
zabarkeritik aparte.
Tratu gaizto ta neke gogorrek
gutxi ikaratzen dute,
ai, beste batzuk Ostolazaren
borondatea balute!
- 10/ Bide txarretan dabillen batek
azkar galtzen du karrera,
irabazirik iñork ez baiña
beretzako du galera.
Diruarekin ordaintzen baita
beti plazako sarrera,
gizonak tajuz irten bear du
jende onaren aurrera.
- 11/ Bizio txarrak ez ditezela
iñola ere ugaldtu,
indarrak joango dira bestela,
ta uste gabe makaldu.
Jan-edanari neurri artuta,
gabeko lorik ez galdu,
plazan luzitu nai dun gizonak
zintzo jokatu bear du.

12/ Itzal aundia oi du berekin
jendez betetako plazak,
egiten dunak jasotzen ditu
txaloak eta gorantzak.
Zer-nolakoa izan bear dun
plaza-gizonaren trazak,
ikasbiderik asko eman du
Arrua'ko Ostolazak.

"Aranzazu", 1971-VI.

"La Voz de España", 3-4-VII-1971.

DOLLARRA GAI XO

- 1/ Dolarra gora, dolarra beera,
kezkaz beterik mundua,
Amerikari iritxi zaio
erabakien ordua.
Len beti goitik ibiliarren
orain jetxi du burua,
gizona gaixotzen dan bezela
gaixotu leike dirua.

- 2/ Etengabeko dirutzak bear
Vietnam aldeko gerrak,
illargirako joan-etorriak
gastuz ez dira melarrak.
Amar artuta beste aldean
ogei bat eman bearrak,
lengo osasun bikain, ederra,
ola galdu du dolarrak.

- 3/ Naziotako agintariak
txinparta dariotela,
ekaitz oneri igesi naian
al dunak al dun bezela.
Kontuak ondo atera bear,
galduak daude bestela,
danak erotu bear dute gaur
zer egin ez dakitela.
- 4/ Larunbatean zazpi ministro
ziran Belgica'n batuak,
bat egiteko asmoz joan eta
pot eginda geratuak.
Erri bakoitzak bere aldera
atera ditu kontuak,
«Lendabiziko Jaungoikoa ta
ondorenean santuak».
- 5/ Ai, dolarraren gaixotasunak
kutsutu gaitu batean,
mundu osoa aztoratu da,
iñor ez dago pakean.
Anaitasunak indarrik artzen
ezpadu gizon artean,
gure Jainkoak bakarrik daki
emen zer gerta leikean.

6/ Bein illargia eta bein Marte
nai genduke zapaltzea,
urrena berdin pentsatuko da
Venus bixitatutzea.
Zertarako da mundu berrien
billa ola nekatzea?
ez al genduke obe askozaz
lengo zar au konpontzea?

7/ Zorioneko diru petralak
beti griña ezagunak,
kontatu ezin ainbat zoritxar
inguratzen dizkigunak.
Bein interesa tarteko dala
etsai biurtzen lagunak,
zortzitik zazpi gerra badira
diruak sortzen ditunak.

"La Voz de España", 22-VIII-1971.

"Zeruko Argia", 1971-IX-5.

IRUNTXIBERRI

1/ Aia erriak deporterako
balio du izugarri,
lengoak lengo, oraingo au nik
goi maillan nai nuke jarri.
Euskaldunetan geienak dute
gure gizonaren berri,
txiki aundiak izaten dira,
eta bat «Iruntxiberri».

2/ Orrek auzia bere aldera
beti garbi erabaki,
bein jokatzera joaten danean
kontu pixka bat eduki.
Buruz ez dago oso motela,
zer egiten dun badaki;
begiratuta gorputz exkaxa,
baiña indarra galanki.

- 3/ Askok pentsatu zuten len ere
menderatuko zutela,
gero ikusi zuten kukuak
txit oker jo zietela.
Arrigarrizko auspoa dauka,
ain da zaill eta ximela,
kontrariorik ez du arkitzen
korrikalari bezela.
- 4/ Ariña baita lumaren gisan
gutxi zanpatzen du lurra,
baiña jokoak irabazteko
badu orretzek adurra.
Ia lurrean ageri ez ta
nunai sartzen du beldurra,
puska bi laister egiten baitu
kana beteko egurra.
- 5/ David txikiak Goliat aundi
menderatu zun antzean,
Iruntxiberrik bikaiñagoak
izaten ditu ertzean.
Aundiak bapo txikitzen dira
orren ondoan jartzean,
belar ebaten eta korrika
nork utziko du atzean?

6/ Patxaran eta apal esango
dizkitzu esatekoak,
papera egin baiño lenago
ondo pentsatutakoak.
Orren talentu oiek ez dira
bazterrera uztekoak,
jokoak nekez egingo ditu
baiña irabaztekoak.

7/ Sasoi aparta, iñolaz ere,
Aia'ko txikiarena,
erakutsia dauka ederki
erruz balio duena.
Ogeitamalau urte baditu,
elduta dago txerrena, (1)
denbora gutxi gelditzen zaio,
orixe dauka txarrena.

"La Voz de España", 29-VIII-1971.

"Zeruko Argia", 1971-IX-12.

---

(1) Txerrena = udare = pera.

GURE ESTROPADAK

- 1/ Poztu, anaiok, poztu, arrebok,
goazen alkar alaitzera,
goazen euskaldun arraunlaria
gogo biziz txalotzera.
Arraun eguna degu gaurkoa,
ez begiratu atzera,
goazen saltakor, berdingabeko
Donosti bixitatzera.

- 2/ Erri bakoitzak bere oiturak
maitatzen ditu biozki,
maitasun ori itzaltzen bada
orduantxe danok gaizki.
Euskal biotzen asegarria
gaurko eguna da, noski,
arraun-jai gabe oso ankamotz
litzake gure Donosti.

- 3/ Gerri bigunak, beso sendoak,
auspo ederra ere bai,
ezin egonik, urduri daude
asteko unearen zai.
Amalau gizon ontzi bakoitzak,
danak bizkor, danak ernai,
duten ametsa jakifiekoa:
lendabiziko sartu nai.
- 4/ Erri bakoitzak nai luke ziñez
bestetatik nabarmendu,
aurretik asi, aurretik buka,
al bada bentaja kendu.
Aupa, mutillak! Jo danok gogoz!
Nagikeriak aldendu!
Euskal arrazak sendotasuna
olaxen erakusten du.
- 5/ Jendez estali dira bazterrak,
nork ezkuta poztasunik?
Urgull, Igeldo ta Santa Klara
begiz ikusten ditut nik.
Ainbeste itxas-ontzi txistuka,
nork ezkuta poztasunik?
Munduko diruz ez da pagatzen
olako edertasunik.

6/ Señalearen zai daude zintzo,
gogozko zaie astea,
zer atsegiña begientzako
lenen txanpa ikustea!
Danak anaiak ditugularik
bat aiña maite bestea,
beste gauzarik ez genduke nai:
onenak irabaztea.

7/ Zenbait euskaldun bizio batek
or dauzka menderaturik,
santu izango giñake, noski,
ezpagendu pekaturik.
Gorrotu gabe goza dezagun
anaietara bildurik,
gero penarik ez izateko
etzazu joka dirurik.

“La Voz de España”, 1971-IX-5.

URTAIN

1/ Gora ta gora zu sortu ziñun
ama onaren sabela,
Gipuzkoa'ko mendi-zelaiak
gaur bai alaitsu daudela.
Arrazoi aundiz ikusten det nik
pozez gaiñezka zaudela
bigarren aldiz jantzi baitez
zuk Europa'ko txapela.

2/ Joxe Manuel, bein bear eta
bete da zure ametsa,
akatsak danok baditugu-ta,
zuk errenditu nai eza.
Ordua da-ta, mundu guziak
egi au aitortu beza:
gauza benetan artutakoan
zu austen ez da erreza.

3/ Arrigarrizko kemenak dira
Jainkoak zuri emanak,
zentzu aundirik ez du berekin
au aitortzen ez duanak;
naiz izan belgak, berdin frantzesak,
ingles edo alemanak,
gorputz guzian min artzen dute
zuk jotzen dituzun danak.

4/ Gazte denboran marka guziak
ondu ziñun arrietan,
neurri gabeko gatza baitago
zure beso-gerrietan.
Kontrarioak asko dituzu
euskaldun lurrian bertan,
indarra zer dan ez dakitenak
ari dira berriketan.

5/ Baserri kaxkar batetik jetxi
eta kalean luzitu,
opiziorik ikasi gabe
onen danak errenditu;
bigarren aldiz Europa ontan
jaun da nagusi gelditu,
zeiñek ote du, Joxe Manuel,
zuk dezun ainbat meritu?

6/ Derrigor utzi bearko dezu
laister Europa atzera,
zu beartuko zaituzte, noski,
itxaso pasatzera.
Ameriketan norbait joango da
aguro lurra jotzera,
azken aldian bezin gogotsu
saiatzen baldin bazera.

7/ Seguru nago indarrez iñork
ez dizula eragingo,
gaiñontzean zer gerta diteken
aurrez ez degu jakingo.
Ameriketan on asko dira
nola lengo ta oraingo,
baiña zurekin nai dutenikan
ez dute aixa egingo.

8/ Erremeritzen saia zaitea
oraiñarteko utsuna,
berdingabeko aukera baita
orain etorri zaizuna;
danok dakigu Jainkoak gaia
sobrean eman dizuna,
Joxe Manuel, zeure eskutan
daukazu etorkizuna.

"La Voz de España", 19-XII-1971.

"Zeruko Argia", 1971-XII-26.

URTEBERRI ON!

1/ Lenengo eguna gaur
aurtengo Ilbeltzez
agurtu nai genduke
egundoko pozez;
mundutar danok gaude
alaitasun gosez,
Urteberri on opa
dizutet biotzez;

2/ Gerta leike lengoak
baiño zitalago,
ainbat arrixkurekin
ni kezkatu nago.
Gorrotutik negarra
besterik ez dago,
emen bear deguna:
maitasun geiago!

3/ Orain bi milla urte
Jauna aragitu,
Arek esandakorik
guk ez nai aditu.
Gaitz danen sendagaiak
dotriñak baditu,
ez degu betetzen da
onek galtzen gaitu.

4/ Ez degu zorionik,
ez da gugan pozik,
kristau izenekuok
ezpaitegu lotsik;
ezpadegu entzun nai
an dagoen itzik,
dotriñak ez du kulpik,
guk geronek baizik.

5/ Etzaigu iritxiko
zorion urterik,
ugaltzen ezpazaigu
kristau birtuterik;
ezpadegu aldatzen
geure izakerik,
guk ez degu merezi
ondo izaterik.

- 6/ Beste danak gaizto jo,
geu bakarrik ontzat,
auxen da gozamina
gutar askorentzat.
Beti txar desiatu
lagun urkoentzat,
urte onik ez dago
orrelakoentzat.
- 7/ Ez dedilla indartu
kontzientzi arrik,
pasa nai ezpadegu
bizimodu txarrik.
Ez maita neurritz kanpo
urre ta zillarrik,
zoriona ez dakar
diruak bakarrik.
- 8/ Bizikera berri bat
Urte Berriz asi,
lengo sare berean
ez gaitezen nasi;
ikusterik nai ezta
alkarren igesi,
ola izatezkeroz
zertarako bizi?

"La Voz de España", 1972-I-2.
"Zeruko Argia", 1972-I-9.

MATTIN-EN OMEN EGUNEAN

- 1/ Negu beltzean usai bereziz
or Ahetze-ko lorea,
euskal baratza apaintzekotan
nun billa leike ohea?
Biotz biotzez opa dizut nik,
lagun zar paregabea,
urte askoan gorde zazula
gaur daukazun umorea.

- 2/ Ainbat illunpe argitzeko zu
dizdizka zauden izarra,
maitasun labe dezu biotza,
ezpaiñetan irriparra.
Ain aundia da inbiri eta
gorrotoaren indarra,
gaurko munduak badauka, Mattin,
umorearen bearra.

3/ Tentatzen dezu gizon gordiña,
eta berdin neskatilla,
denbora gutxiz bizkor kantatuz
sekulako bertso pilla;
ate danentzat billatzen dezu
komeni dan maratilla,
triste daudenak alai jartzeko,
Mattin, zu zera mutilla!

4/ Etenik gabe, plazarik plaza
or zabiltz jendea pozten,
parre txikirik zeuk utzi gabe
bestiei egiñerazten.
Berez etorri bear du orrek;
au zeñek ez du ikusten?
Zure alderdi on oiek, Mattin,
ez dira dendan erosten.

5/ Urte batzuek bizkar gaiñean,
baiña barrendik ain gazte,
zirikalari jostalaria,
beti jolasaren eske.
Txarretik ezer ez dezu eta
onetik neurriak bete,
orrenxegatik maite zaitu zu
Euskalerrriak ainbeste.

6/ Jardunak jardun, zintzo ta sendo
dakizu lagun irauten,
iritxitako toki danetan
beti gizon erantzuten.
Nik ondo dakit ortako danak
nola balio ez duten,
zuk bietara dakizu ondo:
esaten eta entzuten.

7/ Ai, Ahetzeko lore mardulak
menderatu du negua,
usai gozotan kutsutu ere
Donosti ta ingurua.
Noizpait irixten danean, Mattin,
emengo azken ordua,
amaika pesta goxo jarrita
utziko dezu mundua.

"La Voz de España", 16-I-1972.

"Zeruko Argia", 1972-I-23.

ENDAÑETA

- 1/ Bertso maiteok, barren-zulotik
kanpora irten zaitezte,
Endañeta'ko seme trebeak
merezi baitu ainbeste.
Ondoren ere gizaldietan
zu aitatuko zaituzte,
orrelakorik izan zeikenik
iñork ezpaizuen uste.

- 2/ Laztasun eta zailmenak ditu
beti arri kubikoak,
txikiak ez det esaten, baiña
amabost arruakoak!...
Gizonak nola izan lezazke
indar ortaraiñoakoak?
Erdi-zoratu ginduzen danok
begiz ikusitakoak.

3/ Lenago beian etzeunden, baiña
orain bai zerala aundi,
zure lan ori aitatuko da
emen gizaldiz-gizaldi;
bost minutuko iru saiotan
etziñan egona geldi,
denbora ortan garbi emanaz
ogeitalau jaso-aldi.

4/ Zuk egindako marka ontzea
buruan sartzen bazaio
gaur edo biar bateonbati,
naiko lan gelditzen zaio.
Egindakoa or gelditzen da;
itzak ez dute balio,
arria beti zai egongo da
iñork eldu nai badio.

5/ Ain berdintasun arrigarria
azaldu zendun lanean,
asieratik ziñan ainbeste
baziñan zu azkenean;
iru zortziko egin zenitun
galgarik ederrenean,
lendabiziko tandan bezela
berdin irugarrenean.

6/ Jakin al leike zer da ordea
jaten ematen zaiona?
Egia al da gaur nere begiz
emen ikusten nagona?
Nere ondoan zegoen bati
au da nik entzun niona:
«Oinbeste indar duena ez da
parte oneko gizona!»

7/ Erantzun nion: «Izan dezu or
oker aundi, nabarmena,
ez dezu ori zuk ezagutzen,
orrek ematen dit pena.
Ixilla eta lotsatia da,
ditekenik apalena,
txita bati gaitz egiten ere
asmatuko ez lukena.»

8/ Jainkoak emandako doaia
nola eduki gordeta?
Poztu, alaitu, Joxe Manuel,
lenengo maillan zaude-ta.
Aspalditxoko zure ametsak
orra gelditu beteta,
nere zorion beroak artu,
lagun zintzo «Endañeta».

“La Voz de España”, 30-I-1972.

“Zeruko Argia”, 1972-II-6.

GURE GIPUZKOA

1/ Beti zurekin pentsatzen nago,
o Gipuzkoa kuttuna,
nork argituko ote lirake
barrengo illuntasuna?
Zure semeak, naigabe biziz,
au da galdetzen dizuna:
nun galdu dezu garai batean
zenduen edertasuna?

2/ Lanez, industriz ta ondasunez
beste edozeiñen pare;
ori ala da, baiña ez gaitu
danok asetzen alare.
Zu jostaillu bat ziñan lenago,
beti apain da dotore,
aunditzen asko ari zera gaur
baiña bai zatartzen ere.

3/ Zer aldakuntzak urte gutxian
sinisteak lanak ditu,
gaillurretara begiratuta
ixilik ezin gelditu:
aritz, gaztain da pagoak bota,
ta piñua nagusitu,
zeru-kolore ziran mendiak
beztu eta itxusitu.

4/ Alde batetik ikusten degu
oso aberats zaudela,
inguruetan zure inbiriz
asko ta asko daudela.
Zeiñek sinistu oinbesteraño
alda bear zenduela?
Etzagun pentsa zorion dana
diruak dakarkiela.

5/ Gure Jainkoak ornitua zu
ain edertasun ugariz,
guztiak galdu bear al dute
gu gizonon zabarkeriz?
Arnas garbirik ez leike artu
emen dagon zikinkeriz,
ibai ederrak estali dira
benenozko apar zuriz.

- 6/ Geuk sasitegi biurtu degu
paregabeko baratza,
erdibitzeko zorian dago
gipuzkoarron biotza.
Polit guzien erregin ziñan
ta gaur ain zaude narratsa,
lenago nunai usai gozoa
ta orain berriz kiratsa.
- 7/ Guretzat zegon, itxura danez,
naigabe danen kartzela,
zu aunditzea danok nai degu
baiña bear dan bezela.
Zentzu pixka bat dutenak beintzat
konturatu ditezela,
ezta egia gauza guztitan
aurreratutzen goazela.
- 8/ Etxe zatarrak an eta emen
egin da egin trotean,
arrotz jendea antxe pillatu
eten gabeko katean.
Egiña dago pekatua ta
aitor dezagun batean,
buru geiegi eztala izan
gipuzkoarron artean.

"La Voz de España", 1972-VIII-9.
"Zeruko Argia", 1972-VIII-20 ta 27.

INAZIO, ARANTZAZU'N

- 1/ Zeru-argiak erdiz jo zuen
danontzat zorionean,
mundu engaigarri au zer dan
bein ikusi zuenean.
Arantzazu'ra gabeko onik
etzuen ark barrenean,
gerrako zauri gogorretatik
ondo sendatu zanean.

- 2/ Amaren babes goxoan antxe
barren dana zalapartan,
zenbat eskari egingo zuen
otoitzik beroenetan!
Frantzisko Done Borjakoari
garbi jarri zion kartan,
animarentzat zenbat probetxu
izana zuen gau artan.

3/ Lo beldur gabe, erne ta sendo,
eskari danak intziri,
ongi zekien ark Amarekin
zer izkera erabili;
bere gorputza zigorkatuaz
an egin zuen bijili,
goitar indarrak lortzeko etzan
bigunkeritan ibili.

4/ Oker bideak alde bat utziz
orra erabat zuzendu,
gure Zaindari Loiolatarrak
gauza benetan artzen du.
Neke latz eta suprimenfuak
iñoiz etzuten atzendu,
zer ez genduke egingo emen
aren fedea bagendu?

5/ Zu, Inazio, aspaldi artan
errones izandakoa,
geroztik ainbat milla euskaldun
bidean jarritakoa.
Lareun da berrogeitamar urte
denbora pasatakoa,
Arantzazu'ren santutasuna
ezta atzo goizekoa.

- 6/ Euskalerriak gain santu ori
beti zintzo maita beza,
Amarik gabe dagon erria
oso baita ezereza.
Lareun da berrogeitamar urte,
esaten oso erreza,
ta ordurako Arantzazu zan
pekatarien babesa.
- 7/ Orra euskaldun seme trebea
apal belaunikatuta,
Arantzazu'ko gain ederrean
santutasunez sututa.
Zeruko Ama biotz erdian
indartsu zeukan sartuta,
Montserrat'era joan zan ondoren
emen indarrak artuta.
- 8/ Gaur ez gabilta, zoritxarrean,
Inazio'ren antzera,
mundutar griñak etorri dira
zerutarrak itotzera.
Ugaldu dira aurrerapenak,
ez noa ni ukatzera,
zenbait gauzetan aurrera goaz,
baiña fedean atzera.

9/ Len ezer onik etzala egin
esaten dute lenengo,
ipui zoroak dirala danak
entzuten zaie urrengo.
Erri zar onek akats asko du,
ezetzik eztet esango,
fede gabeko Euskalerrria
ezta obea izango.

10/ Zientziaren barruti ortan
orrenbeste jakinduri,
baiña fedea*k* iñoiz kalterik
egin al dio iñori?
Euskalerrriko semeak ere
leiza zulora erori,
Jainkorik eta Ama Birjiñik
ez aitatu gaur askori.

11/ Asi ta buka guztia emen
egiten dala diote,
gerokoaren kezkarik eta
ardurarik eztaukate.
«Il zan Jainkoa», ta aren tokia
gizonek artu baitute,
zerbait sinismen daukagunori
burla egiten digute.

12/ Ain amorratzen ikusten dira
Eliz Ama zapaltzeko,
une guztiak onak dituzte
benenoa zabaltzeko.
Egitzazute alegin danak
trabak beingoan kentzeko,
berealaxe izango gera
animalien antzeko.

13/ Ekaitzaldi au etorri zaigu
astinduak emateko,
indarra eta kemena bear
degu zutik egoteko.
Bide kaxkarra artu dezute
zoriontsu izateko,
fedea utzitako utsuna
ezerk ezpaitu beteko.

14/ Nola liteke euskal fedea
gabetik goizera galdu?
Gure lur onek utsune ori
ezagutu bear al du?
Arantzazu'ko Ama Maitea,
zure grazia zabaldu,
beldurgarrizko olatu onek
danok ez gaitzan zapaldu.

15/ Urte gutxian gure artean
bada milla gorabera,
munduak aixa garamazki gaur
berak nai duen aldera;
eliz-gizon da mundu-gizonak
danok pekatari gera,
urak etorri bearko dute
derrigor beren bidera.

16/ Bide zuzena aurreko zarrak
erakutsi zigutena,
ezta ohea orain ordaiñez
ezarri nai digutena.
Azkena galdu bear dana da
gure ustez sinismena,
ilda berpiztu zan Kristorengan
badegu itxaropena.

"Aránzazu", 1972-IX.

UZTAPIDERI

Donostiko Astoria Antzokian omenaldi eder bat eskeñi zitzaion Uztapideri 1972'eko Iraillaren 24'an. Andik bi egunera bertso auek agertu nituan *La Voz de España*'n:

- 1/ Ogeitaka urtez ibili gera
biok erririkan erriz,
orduko sasoi eta almenik
ezta etorriko berriz.
Beti apal da beti leialki,
jatortasun arrigarriz,
ura berdintzen gaiztoa baita
gizonez ta bertsolariz.

- 2/ Egun goxoak, egun mikatzak,
danak alkarren segiran,
Uztapidentzat ere eziña
orra nola etorri dan.
Orain an dabil burumakurka
bere etxetxoaren jiran,
onelakotan ikusten degu
egizko lagun zein diran.

- 3/ Orain bi milla urte zitzaigun
Salbatzaillea etorri,
gurutze baten inguru-sailla
utzirik odolez gorri.
Ark eman zuen agindu ura
bai dala gogoangarri,
lurreko urte bakar auetan
lagun deiogun alkarri.
- 4/ I Oiartzun'en eta gu emen,
alkarrekin ezin goza,
gure ondoan gertatu baintz
izango genian poza;
berriro entzun nai baigenikek
laister ire kantu-otsa,
itxaropenik ez galdu iñoiz,
Manuel, jaso biotza!
- 5/ Lenago beian ez intzan baiña,
jasoa izan aiz gora,
i goraltzeko ta txalotzeko
artu genikan denbora.
Bein sartu intzan, zorionean,
euskaldun biotz-ondora,
Euskalerrria irekin zegok;
egon indeke gustora!

"La Voz de España", 26-IX-1972.

"Príncipe de Viana", 1972-X.

ETXEAN DEGU GAITZA

1/ Zarautz erritik apalki nator
Aloñaren magalera,
ezin gorderik dauzkadan kontu
batzuk zuri esatera.
Ama laztana, entzun, arren!, zuk
bertsolari eskaera,
bein bear eta Euskalerrian
zure bearrean gera.

2/ Emen agertu ziñan garaian
zer naigabe ta samiñak,
esan zeikean danak zeudela
oso burutik egiñak:
Oñaztar eta Ganboatarrak,
lapurrak eta sorgiñak...
Orduko marka guztiak orain
ez al daude eragiñak?

3/ Ama maitea, zeure almena
garbi agertu zenduan,
arro ziranak apaldu ziran,
ta bearra bagenduan.
Otzago edo epelagoa,
fedea bazan orduan,
orain erabat galdu degu-ta,
animalien moduan.

4/ Gure lurreko goraberak gaur
zein negargarri dabiltzan,
ekaitza pranko ikustekoak
gera munduko bizitzan.
Munich, Viet-Nam, ta beste ainbat
beti aotan ez izan,
begira zagun, o, euskadunok,
etxean nola gabiltzan.

5/ Alkar arteko adiskidetzak
joanak ditugu igesi,
iñorentzako errukirik ez,
danerako geu lenbizi.
Au egia da, anai maiteok,
eta ukatzen ez asi:
alkar ikusi baiño naiago
suge-gorria ikusi.

- 6/ Bizkar gaiñean artuak gaude
makiña bat danbateko,
ta motiborik asko badegu
berriz kezka egoteko.
Deabruaren almen aundiak
artu gaitu gu menpeko,
len igaroak naikoa ez ta
odol gorria tarteko.
- 7/ Sendatu gabe dago oraindik
erri zar onen zauria,
beldur ikaraz jarria nago
sortu leikela berria.
Berriro ere infernu bizi
laister da Euskalerra,
maitetasunak artzen ezpadu
gorrotoaren tokia.
- 8/ Lenez gaiñera ez gaitezela
anai artean zatitu,
zentzuz osatu gaitezen ondo,
umekeriak garaitu.
Gure lur onek begiak goruntz
Zugana jaso nai ditu,
ta okerrena gerta baiño len,
Ama, gutaz errukitu.

9/ Anaiak nola ibili leike
alkarrekin arakintzan,
noiz jarri bear degu apalki
Jaunaren serbitzaritzan?
Gure babesle paregabea,
erri au kontuan izan,
olatu trakets, ondagarriak
azpian artu ez gaitzan.

"Zeruko Argia", 1972-X-29.

ORAINDAÑOKO LIBURUAK

1. *R. Artola*: Sagardoaren Graziya (*Aitua*).
2. *M. Soroa*: Gabon, Au ostatubal, Anton Kaiku. (*Aitua*).
3. *F. Apalategi*: Euskal mutillak armetan, I. (*Aitua*).
4. *Pepe Artola*: Ustez laguna detan. (*Aitua*).
5. *P. M. Urruzuno*: Euskalerritik zerura. (*Aitua*).
6. *T. Alzaga*: Ramuntxo. (*Aitua*).
7. *R. Azkarate*: Galtzaundi. (*Aitua*).
8. *A. Apaolaza*: Patxiko Txerren. (*Aitua*).
9. *B. Iraola*: Oroitzak.
10. Errege eguneko bertso sayoa (1962). (*Aitua*).
11. *P. Larzabal*: Bordaxuri. (*Aitua*).
12. *Bilintx*: Bertso ta lan guziak. (*Aitua*).
13. *M. Izeta*: Dirua galgarri. (*Aitua*).
14. *P. Larzabal*: Iru ziren.
15. Ezkontza galdutako bertsoak, I. (*Aitua*).
16. *A. M.ª Zabala*: Gabon gau bat.
17. *A. M.ª Labayen*: Malentxo alargun!
- 18-19. *A. Zavala*: Txirrita. (*Aitua*).
20. *F. Goñi*: Lurdesko gertaerak.
21. *P. Larzabal*: Herriko bozak.
22. Bertsolarien txapelketa (30-XII-1962). (*Aitua*).
23. Aizkolariak.
24. *F. Imaz*: Bertso guziak.
25. *A. P. Iturriaga*: Jolasak.
26. *A. M.ª Zabala*, *A. Larraitz*, *Mir*: Periyaren zalapartak.
27. Azpeitiko Premiyoaren bertsoak. (*Aitua*).
28. *B. A. Mogel*: Ipui onak.
29. *T. Alzaga*: Burruntziya.

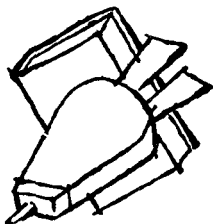
30. G. Anduaga: Egunsentiko txoria.
31. M. Soroa: Baratzan.
32. M. Elicegui, A. Zavala: Pello Errotaren bizitza.
33. M. Elicegui, A. Zavala: Pello Errotak jarritako bertsoak.
34. P. Larzabal: Senpere-n gertatua.
- 35-36. J. V. de Echagaray: Festara.
37. A. Cardaberaz: Euskeraren berri onak.
38. S. Salaverria: Neronek tirako nizkin.
39. Bertsolariak: Amar urteko bertso-paperak.
- 40-41. J. R. Zubillaga: Lardasketa.
42. Uztapide: Noizbait. (Aitua).
43. Bertsolari-txapelketa (1-I-1965).
44. P. Larzabal: Hilla esposatu.
- 45-46. J. M. Satrustegui: Bordel bertsularia.
47. P. M. Urruzuno: Iru ziri. (Aitua).
48. P. Barrutia, Sor Luisa, X. Munibe: Teatro zaarra. (Aitua).
- 49-50. A. Zavala: Pello Errotaren itzala.
51. P. M. Urruzuno: Ur-zale baten ipuiak.
- 52-53. G. Anduaga: Bertso-bilduma.
54. A. Zavala: Fernando Amezketarra bertsolaria.
55. Basarri: Laugarren txinparta.
56. A. Zavala: Udarregi bertsolaria.
- 57-58. C. Beobide: Asis'ko Lorea.
59. A. Zavala: Axentxio Txanka bertsolaria.
60. A. Zavala: Errikotxia, Itxaspe ta beste zenbait bertsolari.
61. A. Zavala: Gaztelu bertsolaria.
62. A. Zavala: Zarautz'ko Zaldubi bertsolaria.
- 63-64. A. Zavala: Juan eta Pello Zabaleta bertsolariak.
65. J. M. Satrustegui: Luzaide'ko kantiak.
66. A. Zavala: Iru bertsolari.
67. Bertsolari-txapelketa (11-VI-1967).
- 68-69-70. A. Zavala: Alzo'ko Imaz bertsolaria.
- 71-72. A. Iturriaga: Ipuiak.
73. A. Zavala: Iru anai bertsolari.
- 74-75. A. Zavala: Errenteria'ko bertsolari zaarrak.
76. A. Zavala: Alza'ko bertsolari zaarrak.
- 77-78. A. Zavala: Paulo Yanzi ta bere lagunen bertsoak.

- 79-80-81. *A. Zavala*: Lexo bertsolaria.
82. *A. Zavala*: Juan Maria Zubizarreta bertsolaria.
83. *A. Zavala*: Motza, Zuluika ta Ugalde bertsolariak.
84. *M. Matxain*: Uste gabea.
85. *Xalbador*: Ezin bertzean. (*Aitua*).
- 86-87. *A. Zavala*: F. Iturzaeta bertsolaria.
- 88-89-90. *A. Zavala*: Xenpelar bertsolaria.
91. *A. Zavala*: Txapel bertsolaria.
92. *I. Alkain* — *A. Zavala*: Alkain aita-semeak.
93. *A. Zavala*: Zubeltzu ta Saikola bertsolariak.
94. *A. Zavala*: Atano ta Estrada bertsolariak.
- 95-96. *A. Zavala*: Azkoitia'ko zenbait bertsolari.
97. *A. Zavala*: Bidasoa aldeko bost bertsolari.
- 98-99. *Inozentzio Olea*: Goierriko lorak.
100. *Manuel Lasarte*: Bertso-mordoxka. (*Aitua*).
- 101-102. *A. Zavala*: Txirritaren bertsoak. I.
- 103-104. *A. Zavala*: Txirritaren bertsoak. II.
105. *Jose Inazio Etxeberria*: Mendi-gañetik.
106. *A. Zavala*: Pastor Izuela. — Ezkioko ta Segurako itxuak.
107. *A. Zavala*: Zepai bertsolaria.
108. *Mattin*: Ahal dena.
- 109-110. *P. Lafitte*: Mañex Etchamendy bertsularia.
111. *Bertsolanak*: Xenpelar-saria, 1972.
112. *Basarri*: Sortu zaizkidanak.

1050992
G-128/3

AUSPOA
LIBURUTEGIA

G.

IMPRESO EN ESPAÑA